

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj milder lité. szél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvmd-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A megvalósítás küszöbén.

Zombor, 1893. nov. 2.

Évek hosszú során át hallottunk Magyarországon parlamentjében beszédeket elhangzani a polgári házasságra és a vallási egyenlőségre nézve. És évek hosszú során át tapasztaltuk azt, hogy nemcsak egyeseknek, hanem az egész nemzetnek közös óhaja fordult ezen kérdések felé. A kormányok azonban mindenkori nagy óvatosságot tanúsítottak s rendkívüli erkölcsi felelősségük tudatában nem is vették fel programjukba.

Évek teltek, évek multak el! Elérkezett időközben a legtisztább szabadelvűségnek diadala a Wekerle-kabinet kormányra jutásával. Ez a kormány éretnek látta és látja a nemzetet az egyházpolitikai javaslatok behozatalára nézve s ennek keresztülvitelére önmagában elég erőt is érzett. Programjába felvette hát az egyházpolitikai rég óhajtott kérdések megoldását is, sőt a fontosabbnál-fontosabb elveket tartalmazó programnak kétségtelenül ez képezte a derekát. Ez nem is volt olyan régen! Emlékeztünk még mindnyájan arra, hogy a kormány egyházpolitikája visszhangra talált úgy az ellenzék soraiban, mint pedig magánál a nemzetnél. Csak a papság vette fel a harcot s küzdött hivatás-szerű kötelességből. És ebből kifolyólag küzd még ma is tovább.

A kormány hű maradt ígéretéhez; nem helyezkedett arra az álláspontra, hogy csak „meddő ígéreteket” tegyen, a mint hogy az az örök ellenzék már-már híresztelte, hanem igen is sietett a javaslatokat elkészíteni, sietett aztán őket a minisztertanácsban megvitatni s előzetes jóváhagyás végett a korona elé felterjeszteni.

Voltak ellenzékiek, a kik a kormányt ezen nagy és fontos munkájában is szerették volna megzavarni és pedig részben kicsinyes dolgoknak a parlamentben történt kiélesítése, részben pedig azzal, hogy mindenféle lelkiismeretbe vágó kohlányokat kolportáltak épen az egyházpolitikai javaslatokra nézve a miniszterek ellen!

A szilárd akarat, a fértias meggyőződés és a kivitel iránti erély, mely a Wekerle kormányt olyan eklatánsan jellemzi, tul tette magát az ellenzék csipésein. És hogy tul tette magát, ennek

az egész nemzet csak örül, mert ez által jutottunk oda, hogy bátran elmondhatjuk, mikép ma már a megvalósítás küszöbén állunk.

A korona megadta előzetes beleegyezését az egyházpolitikai javaslatoknak a ház elé való terjesztése iránt, illetve elfogadta ennek alapján a kormány véleményét és álláspontját. Most tehát, miután a nemzet, a korona és a kormány békés megegyezésre jutottak, miután az oly nagyfontosságú egyházpolitikai kérdésekben egy véleményen vannak, csak az van hátra, hogy a kormány beterjessze a kész javaslatokat a parlamentnek. A kormány ezzel befejezte azt a munkát, a mit magára vállalt. Dolgozott, fáradozott és pedig sikeresen, az egész ország közérzetének megfelelőleg. A legteljesebb elismerést érdemel Wekerle és minisztertársai.

Ezen elismerésnek egyik olajága lenne a honatyáknak az egyházpolitikai javaslatok iránti tárgyilagos viselkedése. Tudjuk és megvagyunk róla győződve, hogy a szabadelvű párt méltányolni fogja a kormány nagy munkáját, s tekintve azt, hogy a nemzeti közóhajnak kielégítéséről van szó, lelkesedéssel támogatja a javaslatokat. Erről meg vagyunk győződve és ennek alapján arról is, hogy a javaslatokat a ház nagy többsége diadalra viszi. Hanem ilyen nagy horderejű munkánál eszünkbe jut az ellenzék is; kétségtelen ugyan, hogy minden esetleges erőlködésük kárba veszend, de épen azért, mert hátha erőlködnek, gondolunk rájuk.

Bizony parlamenti életünkben már sok csodaszzerű dolgot láttunk általuk rögtönözve s így nem lehetetlen, hogy most is meglepik az országot valami politikai vigjátékkal. Hát csak erre az eshetőségre gondolva, kívánjuk megjegyezni, hogy ebben az esetben nem használ majd semmiféle ellenzéki taktika, nem az ékes frázisok szóvirága sem! Mert az ellenzék most nem a kormány, nem is egy párttal áll szemben, hanem igenis a nemzet egységes akaratával. De hogy az ellenzék egyáltalán akar-e gáncoskodni, azt majd a jövő mutatja meg! Ámazonban, ha gáncoskodik is, az nem baj! Legfeljebb önmagának az álláspontját ingatja meg s kissé késetteti a nagyfontosságú ügynek keresztüli vitelét.

Hanem, ha ennek alapján az ellenzékkel nem is, de egy másik tényezővel igenis számol-

nunk kell, s ez a főrendiház. A nemzet, a korona és a kormány megegyeztek, vajjon hozzájárul-e a főrendiház is?

Bizony ez a kérdés egy kissé gondolkodóba ejti az embert. Vajjon lesz-e bátorsága a főrendeknek szembeszállni egy nemzet akaratával, szembeszállni a magyar apostoli király elhatározásával és nyilt harcot üzeni a kormánynak úgy, mint a képviselőháznak? Az eddigi viszonyok és a mai politikai helyzetünk — sajnos — azt látszanak bizonyítani, hogy a főrendek egy része nem áttalaná felvenni a harcot, nem röstelne e küzdelemben bocsájtkozni még azon biztos tudatban sem, hogy ezen tette által az ország közvéleményének kártható ítéletével találkozni. És hogy milyen álarcot öltöttek ezek a főrendek magukra hálátlan szerepük betöltésére, arra nézve álljanak itt a következő nagy érdekű sorok:

„Az okoskodás körülbelül arra megy ki, hogy a kormány: Tisza úgy, mint Szapáry és Wekerle, folytonos kényszerhelyzetekben tartották a koronát s csak a korona untalan „meghátrálásával” bírtak kormányozni. Így hátrált meg — szerintük — a korona a Janszky affaire-ben a legfelsőbb kéziratral. Így hátrált meg a véderő 14. S-ánál s így hátrált meg a kötelező polgári házasság kérdésében. Ez pedig a szabadelvű pártnak és kormányainak föntartása érdekében történt, a korona tekintélyének folytonos csorbulásával.

A konkluzió tehát az, hogy a főrendiház hiszen megmenteni a koronát, ami legbiztosabban a koronától kikényszerített polgári házasság megszavazásával érhető el. Tehát ugyanaz a jelszó, amivel a kivénült s jóra tehetetlen francia főnemesség Franciaországot iszonyu szerencsétlenség közé hajította.

Ha egy liberális gondolkozású ember így merne beszélni a koronáról s annak szerepéről az alkotmányban, annak a számára rögtön készen volna a demagóg vagy a canaille elnevezés.

A királyi hatalomról azt fölteni, hogy kezében az állam legsújtóbb eszközeivel s legbecesebb jogaival, kényszeríteni engedje magát: ez csak egy csökönyös főrendi lélek előjoga. Olyan, a mely helyes megkülönböztetési képesség híján nem fogja föl, hogy mennyire megkisebbiti a korona tekintélyét, ha fölteszi róla, hogy jobb meggyőződésai tekintetében egyszerű, liberális férfiak

A „BÁCSKA” tárcája.

Mária.

Bemegyek a szentegyházba, —
 Nyugalanság győtrő láza
 Remegtető lelkemet.

S fölzendül az ének halkán, —
 Balzsam van az édes dalban,
 Megnyugtató ária:

„Üdvözlég Mária!”

Gyógyult szívvel haza térek;
 Nem öl már a lassú méreg:
 Kínos kétség, tört remény.

Csendes este lágypárnámon
 Elfog édes, bűvös álom,
 S áhitattal száll imám:

„Szeretlek Máriám!”

Édes álom . . . bűvös képek . . .
 Kis szobádba félve lépek;
 Te jössz élelem egyedül.

S hogy ott ülünk egymás mellett,
 Megcsókollak, átöleltek:
 Menyet értek szállni rám . . .

„Enyém vagy Máriám!”

Trencsény Károly.

AZ ELSŐ KÉZCSÓK.

Kinyitottam az ablakot.

Beözlött az esti levegő. De nem hűvösséget hozott. Zsibongást, kacajt, asszonyi nevetést és férfi-beszéd töredező baritonját. A Zemplényi-terass csacsakasága hangzott föl hozzám. Alant a marosparti park törzsvendégei haladtak sietve. Asszonyok, lányok kalap nélkül, háziasszonyok szapora léptekkel, hogy ne foglalja el idegen tolokodás az ő padjukat, ahol esténként megered a jóízű nyárszolgáris mulatság. Sütnek, főznek a padok szélében. Magasra száll a házi tűzhely füstje, öblös fazekakban rotyog a fűszerezett lebbencseves, melyből a családapa három porciót nyelt le, pirul a panírozott borjú és nyulik a gazdasszonyi kevélykedés, mint a foszlós kalács.

A mamák belemelegsznek a házi gondokba. Fel-tűrik könyökig a karton ruha bő ujját. Ha a mosóteknő ide ringana, munkakészen találja a kisasszonyt. Gyéren szórja fényét néhány utszéli gázlámpa a park fővényes útjára. Több gruppa oszlova, rója az utakat a tűzvérvű fiatalok. Tulnyomó a leány. Hangos, eleven, bohó gyerekek.

Nyiladozó, rejtegetett gerjedéssel a szívben. Síheder legények. Rikító nyakkendős Romeók, félig a szerelem, félig a mama porázán. A homályban közelebb vernek a szívek, bátrabb a diákudvarlás, villogóbb a lánysem cikkanása. Édes gyermekkor ábránd homályban is látja tündér birodalmát. Elsülyed a park mindenestül. Csak ők ketten maradnak. A lélegzet pihegés, a beszéd, csók és az élet . . . jövel te örök szép legenda, te legbájosabb hazugság és regélsz kettőjüknek örök szerelemről . . .

... Csak a vendéglő felől ne rikongna felém egy dözsölő kompánia. A klarinét sivalkodik, mint egy elpá-holt gyerek, hiába csitítja a nagy bögő és közbe táncra repdesnek a lepattanó cimbalom hurok. A barna náció hegedűszóval frottirozza életre a duhaj gavallér szerelmi hűtlenségétől dermedt szívét, aki makacsul emlegeti, „gombház, ha leszakad lesz más”, amellelt elveri a tanyai házát és még kérdés, lesz-e majd más?

Megbomlott a cigány. Kétfelé vált a banda. Az egyik rész majd kitöri a derekát, úgy hajlong bele a bánatos melódiába. A primás bizonyosan a mulató füle mellett kapargatja fájó zokogásra a pettyhűdt hurokat. A másik fele lábujjhegyre állva szedegeti a bokáit, olyan tomboló vig nótázásnak rugaszkodott. Az egyik kontrás primásnak csapott föl és ez a gavallér másik fülkagylóját csiklandozza a csillagosra cifrázott, szilaj tempójú, vad öröm muzsikájával.

Nini van esze — bárba talán félig el is itta — ennek a parlagi gavallérnak.

Ilyen az a szerelem is, mely őt megbabonázta és ilyen mindannyiunk futó tűzű szerelme. Az egyik fülünkbe az angyalok muzsikálnak, olvad a szívünk, lán-gol a fejünk, az eszünk már elfüstölgött, a másik fülünk mellett az ördög fia koncertezik, az sem kottából cselekszi, ahogy ép a hangulata kívánja, de meggyötri, elfacsarja szívünket, minden akkordjával megérteti, minő hiábavaló, kába érzés volt — szeretni.

A két rendbeli nótának egymás hátán táncoló akkordjai elhangzanak. A végső érthetetlen, zürös hang-csomó is feloldódott egy méla, haló pianóban . . .

Az íróasztalomon egy tenyer nagyságú arckép áll. Fiatal, karsu lány, hosszú szempillákkal, vékony arccal és karokkal. Mosolya bágyadt, erőltetett. Olyan mint a hősléki betegeké, kik érzik a közelgő véget, de az aggódó környezetet vigasztalják egy-egy szintelen mosollyal. Ő is beteg volt akkor és mosolygott. Messze földről küldte ezt a szomorú üzenetet. Talán ez volt az utolsó mosolya? Nekem szánta, hogy biztasson velem.

— Látja már semmi baj. Meggyógyít a furdó. Jövék haza. Nézze, minő vidám vagyok. Mosolygok.

S valóban haza tért. Csipkés selyem vánkoston, rozsmaring koszorúval a homlokán. Idegenben halt meg, itthon temetik. Magam is ott voltam. A falu kertjébe vittük. A tiszteletes ur hosszan prédikált. Nem emlékezem mit. A fejem szédült és reszketett a föld alattam.

Bejártam még egyszer a parkot. Olyan néma, nyugalmas volt minden. A nagynéni, aki fölnevelte, a szo-

reá kényszerít birnak gyakorolni! No, ha ilyen devise alatt indul a főrendi reakció harca a kötelező polgári házasság ellen, akkor minden jól van.

A koronát azonban már most meg kell védeni attól a föltevéstől, hogy liberális presszióknak engedne s kényszerből áldozna fel jobb meggyőződését.

Már maga az is bántó föltevés, hogy az alkotmányos király „utógondolatokkal” kormányoz. Olyan föltevés ez, amely az imént lefolyt parlamenti vitában méltó és illetékes cáfolatot nyert. Nem értjük tehát, hogy mit keres a mérsékelt ellenzék konzervatív elemeinek ezen agyonvert argumentuma a főrendi körökben.

Nincs semmi ok arra, hogy a korona elhatározásait másnak lehessen tekinteni, mint egy alkotmányos király szabad elhatározásainak. S a magyar nemzetnek királya iránt érzett belső, meglehetősen bizalmas arra, hogy a király ezen elhatározásaival leghívebb nemzetének szíveverését helyesen megtalálta.

Szóval, el lehetünk arra készülve, hogy a főrendiház most a megvalósítás küszöbén opponálni fog. Biztosra vehetjük azonban azt is, hogy ezzel a főrendiház csak önmaga alatt vágja a fát, a mely fa, mentől több és hevesebb fejszececsapás éri, ledől, hogy helyet engedjen a mellette csirájában már is meglevő eseménynek s hogy ennek alapján létesüljön a reorganizált, megtisztított főrendiház.

A kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat sorsa — mint a „P. H.” értesül

— már véglegesen el van döntve, még pedig a legkedvezőbb értelemben. Ebben a nagyfontosságú ügyben az utolsó lépés Budapesten az volt, hogy a kormány minisztertanács elhatározását Szilágyi Dezső igazságügyminiszter, öfelsége kívánásához képest rövid memorandum alakjában terjesztette a korona elé. A kormány elhatározása Vaszy hercegprímás és Schlauch püspök bibornokok emlékirataival szemben a kormány eredeti törvényjavaslatának egész terjedelmében való föntartása volt. A kormány sem a házasság megkötésénél, sem pedig az egységes házassági jog és törvénykezés tekintetében nem tett engedményeket a két bibornok álláspontjának s e szerint javaslatát eredeti, tiszta alakjában került vissza a koronához. Öfelsége alkotmányos érzelme és bülessége által vezettetve, a javaslat előterjesztésébe már beleegyezett s ezen legmagasabb elhatározásának most már csak formai közlése van hátra, a mi öfelségének mostani Budapesten való időzése alkalmával haladéktalanul meg fog történni.

A város jövő évi költségvetése.

Zombor, 1893. november 2.

Előttünk fekszik Zombor városnak az 1894. évre szóló költségelőirányzata, melyet a legközelebb tartandó közgyűlés lesz hivatva tárgyalni.

Rövid vonásokban ismertetni óhajtjuk a költségelőirányzatot, mely jobbára a régi keretben mozog. Az egyes tételknél nagyobb eltérés nem igen mutatkozik, az egészen különben most is a takarékoskossági intenciója vonul keresztül. A vásártér berendezésére van csak egy 10,000 ftos összeg prelinálva, mely eddig nem szerepelt; ezzel a vásártér ügye is véglegező lesz.

Az összes szükséglet 232,915 ft 94 krt tesz ki, fedezet erre 154,426 ft 37 kr s így 78,489 ft 57 kr hiány mutatkozik, amit 40% városi pótdávval fognak fedezni.

hában sirt. Zokogása elhallik hozzám. Az apa a rokonokkal tanácskozott. Ezeknél nincs mit keresnem. Menjek a nagynénémhez? Nem. Jóságos szívű asszony ugyan, de menten gőresöt kap, ha érzi, hogy közelben van a segítség. Maradok a parkban. De hát mi volt nekem ez a léány? Első vagy nem rég lettél szerelmem. Egyik sem. Mi kötött hozzá, fogadalm, vétkes szőszegés mardosása, valami betilthetetlen álm? Egyik sem. Csak egy semmisség, jelentéktelen, játszva elmosódó hóbort másnál, de egy bevégzetlen, bájos tiszta emlék nekünk. Mert neki is az marad, bár felszívta a láz szívének melegét, az emlék ott marad, mondom csekélység: egy kézesök... Akkor az egyik fülembe az angyalok, a másikba az ördög fia muzsikált. Hol az egyikre, hol a másikra hallgattam. Hol rajongással környékeztem ezt a lányt és beteltem szavával, hol együgyűnek vélt magam és a vérem lázongott, ha kivonta kezét az enyemből, mintha égetne ujjait. Bolond vagy — cincogta az ördög — látod, hogy nem szeret.

Egyszer együtt bolyongtunk a parkban. Fulasztónak, — édeskesnek — találtam az alkony levegőjét. Kedvem lett volna valami hallatlan merészségre. De ha ránéztem erre a lányra, amint mellettem szökdecselt, mindenre ügyelve, a virággyakra, a szálló lepkékre, a tücsök-cirpülésre, csak épen én rám nem — lehanyatlott a bátorságom. Azt mondtam magamnak, hogy nem is szép. A feje kissé szögletes és előre hajlott. Olyan, mint a meggőrbült női fejek az antik korszokon. Az ajka is vékony. Aztán a termete. Meglesem most, amint hajlongva csokorba szedi a virágokat. Erős és mégis finom, az tagadhatatlan. Mozgása könnyű, hajlékony, de minden lágyaság, minden ingerlő grációzitás nélkül.

Már megnőtt a rózsacsokor kezében, mikor a szomszédos pázsitról egy csomó pipacsot törtelt a rózsák közé.

— Hogyan szedhet ön egy rózsabokrétába pipacsot is?

— Már miért ne. Hát mondja, hányan élnek együtt, akik nem egymáshoz illők.

— Miért mondja ezt Ella?

A szükséglet rovat nevezetesebb tételei: tisztviselők fizetése 36,420 ft, utcák kivilágítása 8330 ft. A város korszerű világítása különben egyik legégetőbb kérdés Zombornak. Ezt elodázni nem lehet, reméljük is, hogy az új polgármester hamarabb fel fogja venni ez ügy fonalt, mely — ha jól tudjuk — abban a stádiumban van, hogy boldogult polgármesterünk megbízott a villamos világítás behozatalához szükséges előtanulmányok megtételére. — Adók címén fizet a város 9759 ftot, előre nem látott kiadások 4571 ft, adósságok törlesztésére 33,050 ft, hitfelekezeti iskolák segélyezése 32,000 ft, keresk. és alsófokú ipariskola fenntartására mintegy 12,000 ft. Megemlítjük, hogy városunk közművelődési célokra tetemes áldozatot hoz, ezen kiadások főösszege: 48,202 ft. Az összes egészségügyi és jótékony célú kiadások 23,465 ftot tesznek ki, ebből a kórházra 4700, a vágóhídra 4200, árvák és lelenek eltartására 3435 ft, szegények eltartására 5130 ft esik.

A fedezet nagyobb tételiek fekvőségei jövedelme 30,282 ft, italmérisi kötvény kamatai 28,824 ft, fogyasztási adópétek 16,000 ft, helypénzszedés 10,500 ft, birtokváltozási illeték 6000 ft.

A közevési alap költségvetése 4622 ft 65 kr pluszt mutat, mert 36,226 ft fedezettel szemben 31,603 ft szükséglet mutatkozik.

A nyugdíjalpra vonatkozólag az állandó választmány a következő javaslattal áll elő: Tekintettel arra, miszerint a nyugdíjjogosultak létszáma s ennek folytán a nyugdíjirányítások és segélypénzek évi összege, különösen a legutóbbi időben olyannyira felszaporodott, hogy a költségvetésben kitüntetett 6137 ft 88 krnyi kiadások fedezésére a nyugdíjalap szabályok 26. §-ában kijelölt összegek nem elegendők, az e nemű kiadások hiányzó része pedig a nyugdíjalap szabályok 27. §-a értelmében annak idején visszaterítés mellett a házipénztár által előlegképp pótolandó: ennél fogva a költségvetés bevételei 11. tételé gyanánt a városi házipénztár által a nyugdíjalapnál mutató hiány fedezésére előlegezendő 2485 ft 38 kr pótlólag felvételni — egyébként a költségvetés a gazdasági és pénzügyi bizottság javaslatát értelmében elfogadhatni javaslatik.

A város által fizetett nyugdíjak főösszege 6137 ft 88 kr.

Ujdonságok.

Halottak napja. A sirbantok csendes birodalma megnépesült. Az egész város a temetők felé tart s koszorút visz kedveseinek porló szíve felett emelkedő sírdombokra. Hisz kinek nem pihenne ott egy-egy kedves halottja. A kedves korán elhunyt kedvesének, a fiú szüleinek, a szülő gyermekeinek, a jóbarát a jóbarátnak fejfájára borul s könyveivel öntözi meg a porrá vált test felett hervadó őszi virágot. Az őszi napfény ragyogott le a kék égről mindszentek napján. Mintha az a parányi sárguló level is ott a fán érezné, hogy utolsó napja van s fellelegzik a napsugár csókjára... A falevél elhal egészen, letépi a szél s vízi messze, messze, leteszi egy sírra. Kicsi kis sir az, valami szegény kis árva feketik benne, a kinek nincs senkije a világon. Milyen jó is, hogy ilyen későn ősszel van a halottak napja; az ilyen kis sírokat, a melyre nem jut még, meg koszorú, beragyogja legalább a napsugár s dísz hullat rá a fa, szép sárga, aranyos színű hervadt levelet. Ma halottak napján, mintha a természet is az emberi

Nyíltan a szemembe nézett.

— Nincs rá különös okom. Különböben nem tartom olyan okosnak, amit mondtam, hogy ön játszva ne cáfolhatna meg.

Hidegen, szorakozottan, minden érdeklődés nélkül beszélt. Végtelen keserűség fogott el. Tudtam, hogy valami ostobaságot mondok, de nem hallgattam.

— Ella, ön vagy egy naiv gyermek, vagy kacér, — nem látja, mennyit szenvedek. Ön az oka.

A léány elsápadt. Elkerülte tekintetem és szólanul mentünk egymás mellett. Éreztem, hogy valamit mondanom kellene. — Hisz kéznél a menség. A szerelemnek sok mindent megbocsájtanak. Így értünk fel a kert lépcsős ballustrádjára. Az ut haza vezetett. — Amint lefelé haladtunk, már égette a torkomat valami. — Lopva Ellára néztem. A csokor fölé hajlott; elrejtve arcát, melyre odátűzte enyhe sugarát a banyaló nap, megcsillanva két apró könyvecskével, mely a pillák szegletében reszketett.

— Ella, holnap elutazom. Nem lát egy évig. Szeret?

Felém fordította arcát s kezét nyújtott.

— Megbocsátok.

A kéz reszketett, mintha a szíve az ujjában lüktetne és én hosszan — csókoltam.

Másnap elutaztam.

Egy év múlva.

Viszontláttam már előbb az arcképen szelid, martír mosolyával. Egy év múlva pedig — már elmondtam — csipkés selyem vánkoston. Azon pihent, rozsmaring koszorúval sima homlokán.

Odaát még muzsikált a megosztott banda, de a végső, érthetetlen hangesomó feloldódott egy méla, halk pianóban.

Lányi Mór.

séggel érezne, igazi őszi nap virradt ránk. Az ég könnyei megeredtek, talán nem is a halottakat siratja a jóságos ég, hanem minket az életet, minket, a kik még annyi szenvedésre, annyi viharra maradtunk az élet között. Hisz ok ott a biztos részben, a halál hangulatos csöndes birodalmában, az álmatlan álmok néma országában, isteni nyugalommal nézik a felettük nyitászó emberiséget. A halottak estjén a temető a régi szokáshoz híven gyönyörűen kivolt világitva s az emberáradat talán még nagyobb volt mint délután, de az igaz, hogy ezt a publikumot már nem a fájdalom, a részvét hozta ide, hanem inkább a látványosság. Ez a koszorúk értékét becsülti, az a márvány-keresztet nézi végig műértő szemmel. Nem a pusztulás az elmulás felett kesereg az a néptömeg, hanem az élet örömei fölött dobzódik s tudatára ébred annak, a mit máskor, a köznap munkája, fáradalma között nem ér rá észrevenni, hogy... él! Ez embert, utóvégre is, jól van így. Hiszen a mi az embert megóvjva a kétségbeeséstől, az hogy nem jut eszébe a halál.

Károly Lajos főherceg levele. Károly Lajos főherceg, mint az önkéntes segélyezési ügynek védnökhelyettese, a következő levelet intézte Ujverbász közönségéhez: 45. sz. V. H. A magyar szent korona országai vöröskereszt egyesületének jelentéséből örömmel vettem tudomásul, hogy Ujverbász nagyközség hazafias közönsége, háboru esetére 100 labadozó barcos ellátása és ápolása iránt tett kötelező ajánlatot és azt a hadi kormány is jóváhagyta. Mint öfelségének, a legkegyelmesebb védnök urnak helyettese élénk érdeklődéssel és rokonszenvvel kísérem a magyar vörös kereszt-egyesület áldásos tevékenységét, különös meglepéssel találkozik az előjáróság fentemlített becses ajánlata és kesz-séggel használok fel az alkalmat, hogy az előjáróságnak a nevezett egyesület és ez uton az önkéntes egészségügyi szolgálat iránt tanúsított nemeslelkű áldozatkész-ségeért teljes elismerésemet és köszönetemet fejezzem ki, megbízva egyúttal az előjáróságot, hogy erről a közönséget is megfelelően értesítse. Bécs, 1893. október havában. Károly Lajos, főherceg s. k.

Az ujoncok felesketése. Jeleztük már, hogy ezután az ujoncok ünneplés eskült tesznek szabad ég alatt zászlajukra. Ennek az indoka az, hogy az ujonc-lásza a maga lobogóját s tudja, hogy szolgálatának ezen első igazán ünneplés jelenete melyebb nyomokat hagyjon lelkületében. A városunkban levő zászlóalj mindszentek napján Dalics őrnagy vezetésével mellett teljes díszben a templom elé vonult, a katonaság a templom előtt volt felállítva s a fizetek a templomban hallgattak végig a misét. Mise után a kaszárnya udvarára vonultak s ott történt meg az ujoncok felesketése.

Kitüntetett jegyző. A nagy közönség bizonyára emlékeznik fog arra a szenzációs hírre, a mely szerint mult évi szeptember havában a csendőrség Bukiban és környékén egy egész pénzhamisító bandát fogott el. A csendőrségnek ezen fogásban nagy szolgálatokat tett Beierle János bukini községi jegyző, a ki maga is személyesen nem kis érdemeket szerzett a nyomozást illetőleg. Fáradozását és a közjó érdekében tett hasznos munkálkodását most fényes elismerés követte: A belügyminiszter ugyanis Beierle János bukini jegyzőt a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnokság előterjesztése alapján mult hó 24-én 91185. sz. a. kelt rendeletével magas elismerésében részesítette s neki 80 ft jutalomdíjat utalványozott ki.

Egy fiatal festő sikere. Mály József zombori földink, kinek festményei a tavaszkor rendezett virág- és festészeti kiállításon feltűntek keltettek, Münchenben Hallasy hírneves festő iskolájában nyert oktatás utau és nagy sikerrel kiállott vizsgája alapján a müncheni festészeti felső akadémiába felvételt.

Választás. Apatinában az október hó 31-én meg-ejtett választás alkalmával Apatin, Kupuzsina és Monostorszegh körzések körállatorvosává König Benedek filipovai állatorvos választott meg. Székelye Apatin.

Iskolaszéki ülés. Az e hó 2-án tartott iskolaszéki ülés legnevezetesebb tárgya a helybeli tanító kar által drágasági pótlék megszavazása iránt benyújtott kérvény volt. Az iskolaszék — addig is, míg a fizetéseket végleg megállapítja (mely célra Mihályi János, Fejér Gyula, Schlöfner József, Paul Kálmán, Donozlovits Vilmos, tagokból álló bizottság ki is küldetett), a belvárosi tanító részére fejenként ez évre 100 ft, a tanítónők részére 80 ft drágasági pótlékot javasol megadni.

Dr. Sáhgy Samu, zombori orvos ez uton is értesíti a nagy közönséget, hogy november hó elsejével saját házába, apatini-utca 15. szám alá költözött. Telefonszáma 41.

Pótvásár Uj-Verbászban. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Uj-Verbászban, a mult hónapban a kolera miatt betiltott rendes országos vásár helyett e hó 6-án pótvásár tartassék.

A hódásági mandátum. Október hó 30-án tárgyalta a képviselőház harmadik bíráló bizottsága Larkóczy Imre elnökelte alatt Leibach Lászlónak, a hódásági kerület képviselőjének kérvényrel megadott megbízó levelét. Szó volt az érdemleges tárgyalásnak az ujjában bemutatott okmányoknak átvizsgálhatása céljából való elhalasztásáról. A bizottság azonban rövid tanácskozás után az ez iránti indítvány mellőzésével érdemleges tárgyalásba boocsájtozott. Miután pedig a bemutatott okmányok alkalmasak arra, hogy Leibachnak választóképeségére nézve kérelmet támasszanak, a vizsgálatot a bizottság elrendelte.

Jóváhagyás megtagadása. A belügyminiszter a Tiszaföldváron alakított szándékolt szerb olvasókör alapszabályait nem hagyta jóvá. A miniszter ezen elhatározását azzal indokolta meg, hogy Tiszaföldváron van már két egyet, a melynek mindenki tagja lehet vallás- és nemzetiségi különbség nélkül s így ennek az egyetnek felállítására épen nem indokolható.

A szabadkai tanítónő képező ügye. Emlékezni fognak még olvasóink bizonyára, hogy Szabadka város közönsége a közoktatásügyi miniszterium által elfogadott és jóváhagyott helyre nem akarja az új nótanítóképezőt felépíteni. Csáky Albin gróf a most nála járt városi küldöttség előtt kijelentette, hogy ha Szabadka a nótanítóképezőt a meghatározott helyre nem akarja építeni, akkor, az esetben, ha erre vonatkozólag neki kellő biztosítékot nem nyújt, azt Szabadkáról elviszi. Ily körülmények között jól meg kell gondolni Szabadka városának, hogy elviselhetik-e azt a morális felelőséget, melyet a nótanítóképezőnek esete-

Mellék

ges más városba leent vonni.

Gyászhir. Vet A palánkai egyházke-t nevében is, szomorodott paptárs Fótisztelendő folyó évi október hó 2-án méltóságának 23 ik évén len elhunyt. A boldogult október hó 30-án délelőn. kath. temetőben a helyzetet. Az engeszé-költözött paptárs lelki reggeli 8 órakor fog Kéretnek a keresztény imájukba befoglalni sz-ber hó 28-án. Az örök A kerületi papság.

A szabadkai A szabadkai katolikus a rendezőség legújabb 26-án tartják meg.

A szegedi áll nak eddig igen kellemes párbaj után a törvény Csak a szomszédba kell Bezzeg messzire kell egy pár fővárosi napla) igazságügyi miniszter Sze házat Vácra, ahol már szabású államfogház ép vásároltak, meg építve de nem tudjuk elhinni. Valószínűbb az, hogy V ahogy ez már korábbi szerint Marosvásárhely igazságügyi miniszter.

Le akarta ló óra tájban Rákin M-ta szinte odaváló embert. Rákin Velimirrel a sz-mondott időben ugyan fontos beszéd ürügye al nem volt hajlandó, mon és visszaindult. Ekkor resztül Boskovra lőtt, a talált, csak Boskov ka Rákin a kilőtt töltényt magát a fegyvert azon tettét tagadja s a cserd büntény nyomait, atki-e

A szabadkai

Tumbász Miklós ismert lett. A bukás bekövetke kering a közönség közt újdívekli hetivásárba m-pénztárcájától az uton tettes által kiszébeltet már 6-7 év óta, dacá — vegetál, bízalma na tasztrófa a beavatott kö az ellenkezőre látszik k hogy Tumbász a szabá-rttal többnyire sertésli tartozik. Legérzékenyeb József hízalolt. Nagybó berántva, kiknek nagy Egy harmadik verzió sz-hatta magát addig, me hitellel halmozták el, megvonták tőle, a mié-keznie. Tumbász a fiz-bejelentette, de a rend letartóztatta s az ügysz

Vörös kakas.

véren is. Szombat este r-roid egy fél óra alatt a vízfizkeskendők gyarló-tek tulfizetett, ember t- hogy a néhány lépésny-és magtár le nem éget nem is mind semmivé-ten és vasárnap tűz. S Katá-nak egy kazal sz- pedig Belin Milos-nak s kukoricaszár-kazalja, me sikertül megmenteni.

Halál a négyk

cárosokra immár végleg- a koronaértékre szóló v-zatálával a törvény értel-fémváltópéüz ugyanis f-miniszter az eddig bevo-iránt megette a szükség a beolvastás már a re-kezdhető, azok szerint a-pénzügyminiszter az áll-értőleg a követendő el-megállapított.

Fogorvos. Dr. D

tudor, fogászati műter- pesi-ut 12. sz. II. em.)-termét bízvást ajánlhatj-irt kereső betegeknek.

Művészet

„Az én világ

Károly zombori keresk- hirdet egy kötet versre-versek közül egyet muta-vonhatunk következtést- eddigi irodalmi munkáss-juk a megjelenendő mun-Az előfizetési felhívás k-realis korban, mikor iga-rontója“ — én ideális érzé-nyagok. — Könnyen hiv-annak, a kik érdeklőd-Másképp nem is mernék-gyűjteménnyel, — ist-városi és vidéki jobb ne

Melléklet a „Bácska” 86-ik számához.

ges más városba leendő elhelyezése maga után fog vonni.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: A palánkai egyházközségi papság, az illető rokonok nevében is, szomorodott szívvel jelenti, hogy kedves paptársa Főtisztelendő Eichhorn Ferenc, bukini plébános folyó évi október hó 28-án, életének 49 ik, áldozópapi méltóságának 23 ik évében, szívzselhűdés folytán hirtelen elhunyt. A boldogult földi maradványai folyó évi október hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak a bukini róm. kath. temetőben a boldog feltámadásig nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő sz. miseáldozat a korán elköltözött paptárs lelki üdvéért bétfőn október hó 30-ik reggeli 8 órakor fog a Mindenek Urának bemutatattai. Kéretnek a keresztény hívek, hogy a megboldogultat imájukba befoglalni sziveskedjenek. Bukin, 1893. október hó 28-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! A kerületi papság.

A szabadkai katolikus naggyűlés. A szabadkai katolikus naggyűlést, mint értesülünk, a rendezőség legújabb elhatározása szerint november hó 26-án tartják meg.

A szegedi államfogház. A jó bácskai uraknak eddig igen kellemes volt a dolguk, ha egy-egy párba után a törvényszék beosztására itélte őket. Csak a szomszédba kellett nekik átrátni — Szegedre. Bezzeg messzire kell majd utazni, ha igaz az, a mit egy pár fővárosi napilap irt. Ezek szerint ugyanis az igazságügyminiszter Szegedről visszahelyezte az államfogházat Vágra, ahol már telket is vásároltak egy nagyobb szabású államfogház építésére. Hát az lehet, hogy telket vásároltak, meg építenek is rá esetleg államfogházat, de nem tudjuk elhinni, hogy a szegedit vinnék oda. Valószínűbb az, hogy Vácot is lesz államfogház, mint ahogy ez már korábbi terv, sőt egy régebbi hírlés szerint Marosvásárhelyen is emeltet államfogházat az igazságügyminiszter.

Le akarta löni október 28-án hajnali fél 3 óra tájban Rákin Mita szabályi lakos Boskov Mita színté odaváló embert, mivel ez utóbbi aznap az ő fiával Rákin Velimirrel a szántóföldön összeszólalkozott. A mondott időben ugyanis bezörgött Boskovhoz, akit fontos beszéd ürügye alatt ki akart hívni, mire Boskov nem volt hajlandó, mondván, hogy ráér arra reggel is és visszaindult. Ekkor Rákin a kapun levő lyukon keresztül Boskovra lőtt, a golyó azonban szerencsére nem talált, csak Boskov kabátját borszolt. Lövés után Rákin a kilőtt töltényt revolverből ott nyomban kidobta, magát a fegyvert azonban elrejtette. Kihalgattatván, tettét tagadja s a csendőrség, nehogy megsemmisítse a büntény nyomait, átkísérte a járásiöröszökhöz.

A szabadkai dísznökereskedő bukása. Tumbász Miklós ismert sertéskereskedő fizetésképtelen lett. A bukás bekövetkezését illetőleg többféle verzió kering a közönség közt. Tumbász azt állítja, hogy az újdíki betivásárba menet 25.000 forint tartalmazó pénztárcájától az uton megfosztották, illetve ismeretlen tettes által kizsebeltették. Más verzió szerint Tumbász már 6-7 év óta, dacára annak, folytatta az üzletet, — vegetál, bízalma nagyon megesaadt s így a katasztrófa a beavatott köröket nem lepte meg. Azonban az ellenkezőre látszik következtetni az a körülmény, hogy Tumbász a szabadkai piacon körülbelül 40.000 forint többnyire sertésbuzálknak és kisebb gazdáknak tartozik. Legérzékenyebben sújtja Tumbász bukása Müller József hízalót. Nagybörzést a kisebb gazdák vannak berántva, kiknek nagyobb bizalmuk volt Tumbáshoz. Egy harmadik verzió szerint Tumbász csak azért tartotta magát addig, mert a bécsi bizományosok nagy hitellel halmozták el, mely hitelt azonban váratlanul megvonták tőle, a miért a bukásnak be kellett következnie. Tumbász a fizetésképtelenséget törvényszerűleg bejelentette, de a rendőrség előzetes kihallgatás után letartóztatta s az ügyészségnek átadta.

Vörös kakas. Megjelent a vörös kakas Csantavéren is. Szombat este Kules Jánosné nádas tetejű háza rövid egy fél óra alatt teljesen leégett. A szelcsendben a vízfecskendők gyalogsága dacára csakis az odaseregleték tulfeszített, emberfeletti munkájának volt köszönhető hogy a néhány lépésnyire távolban levő szomszéd istálló és magtár le nem égett. Kulesné padlásán lévő gabnabemű is mind semmivé lett. — Szivacon is volt szombaton és vasárnap tűz. Szombaton leégett özv. Király Katá-nak egy kazal szalmája, vasárnap reggel 7 órakor pedig Belin Milos-nak ismeretlen okból kigyuladt 3 drb. kukoricaszár-kazalja, melyek mellett álló 4-ik kazalt sikerült megmenteni.

Halál a négykrajcárosokra. A négykrajcárosokra immár végleg ki van mondva a halálos ítélet. A koronaértékre szóló váltópénz-érmeke forgalomba hozatalával a törvény értelmében a régi ausztriai értékű fémváltópénz ugyanis bevonandó lévén, a pénzügyminiszter az eddig bevont négykrajcárosok beolvasztása iránt megterve a szükséges intézkedéseket, úgy, hogy a beolvasztás már a legközebbi napokban meg lesz kezdetű, azok szerint a módoszatok szerint, melyeket a pénzügyminiszter az áll. számvevőszék elnökével egyetértőleg a követendő eljárásra és ellenőrzésre nézve megállapított.

Fogorvos. Dr. Dembitz Mátyás, egyetemes orvos-tudor, fogászati műtermet rendezett be Budapesten (kereseti-ut 12. sz. II. em.). A kiváló tehetségű orvos műtermét bizvást ajánlhatjuk a fő- és székvárosban gyógyírt kereső betegeknek.

Művészet és irodalom.

„Az én világom.” Ezen cím alatt Trencsényi Károly zombori kereskedelmi iskolai tanár előfizetést hirdet egy kötet versre. Tárcaorvatunkban közlünk a versek közül egyet mutatón. Ebből az egyből még nem vonhatunk következtetést az egész kötetre, de a szerző eddigi irodalmi munkásságából kifolyólag bátran ajánljuk a megjelenendő munkát a nagyközönség figyelmébe. Az előfizetési felhívás különben így hangzik: A mai realis korban, mikor igazán az „ábrándozás az élet megfontója”, én ideális érzéssel és gondolkodással optimista vagyok. — Könnyen hívő. Még azt is hiszem, hogy vannak, a kik érdeklődnek „Az én világom” iránt. Másikép nem is mernék a nyilvánosság elé lépni versgyűjteménnyel, — ismeretlenül. Mert — bár a fővárosi és vidéki jobb nevű lapokban szórványosan jelen-

tek már meg verseim, — nevem még ismeretlen az irodalomban. Ismeretlenül tehát, de azért teljes bizalommal, reménnyel fordulok a nagyközönséghez, mert hiszem, tudom, hogy sokan vannak, a kik velem egyformán éreznek és gondolkoznak, a kiknek világa hasonlatos „Az én világom”-hoz. Gyűjteményem nagyobbára lírai költeményeket foglal magában. Népies dalaim kezdik meg a sort. Ezekhez fűződnek a költészet örök tárgyáról: a szerelmről szóló dalaim — A kötet végére pedig vegyes tartalmú költeményeket tettem, s szemelvényeket egyes jelesebb idegen költők műveiből. Ez a 8-9 ivre terjedő kötet vázlatos tartalma, mely csinos kiállítással f. évi december hóban fog megjelenni. — Előfizetési ára 2 korona. Az előfizetéseket f. évi november hó 25-ig nevére címezze kérem. A költészet barátai talán tölem sem fogják megtagadni szives pártolását... Zombor, 1893. évi október hó. Trencsényi Károly, tanár.

A „Vasárnapi Ujság” október 29-iki száma 25 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Dr. Takáts Lajos.” (Arcképek.) — Költemények: 1. „Jó az Isten.” Lampérth Gézától. 2. „Megéri az ember.” Fejes Istvántól. — „Ferencz Ferdinánd főherceg földkörtüli útja: Uj-Kaledonia.” (Képekkel: Hittérítők temploma. Keresztény hitre térő új-kaledoniai benszlött.) — „Bombarncz Kláudius.” Egy hirlapudósító jegyzőkönyve. — Verne Gyula legújabb regénye. (Eredeti párisi illusztrációkkal.) — „Utazás a chicagói világkiállításra.” Irta s több eredeti rajzjal illusztrálta Tiry Gyula magyar festőművész. — „Az orosz hajóhadosztály látogatása Franciaországban.” (Avelane orosz tengernagy arcképeivel és képpel a „Pamiat Azova” orosz hajó fedélzetéről.) — „A leghíresebb régi temetőből.” (13 képpel a hajdan-kori egyiptomi királysírokból.) — „A koronázás emléke.” (A Budapest fő- és székváros által a király jubileuma alkalmából készített emlékérem képeivel.) — Színkép: Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Sakkjáték; Képtalány; Egyveleg stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt.

A dalárda ügye.

A múlt keddi számunkban közölt s „egy dalárda” által irt levele vonatkozólag a másik részről a következő — pénteki és keddi számunkból kiszorult — sorok közzétételére kértek fel bennünket:

A kaszinói dalárda ügyére vonatkozólag megjelent cikkeket t. szerkesztő ur oly tárgyilagos kommentárral kísértte, hogy minden további nyilatkozást feleslegesnek tartanánk, ha az „egy dalárda” nyilatkozatában oly állítások nem foglaltatnának, melyeket az igazság érdekében megjegyzés nélkül hagyunk nem lehet.

Mi kiléptek, ha gonyolódni akarunk úgy, mint az „egy dalárda” ur, mindenkéltül nagy közönséget mondanánk a benmaradottak maradi gondolkodásu kisebbségének, hogy ügyük védelmével olyan egyént bíztak meg, a ki csodálatos eszejárásával az ő álláspontjukat s a mi elveinket igazolja. Elisméri törekvésük helyességét, mondván: „hogy a zombori társadalomban szükséges egy oly egyesület, mely a műkedvelési és művészeti ágakat felölelve, a társadalom minden rétegét magába vonva, művészeti tekintetben társadalmi vezető s minden igény kielégítésére szolgáló egyesület legyen, de — teszi hozzá ép oly ékesen, mint meggyőzően — „nagyot és merészet gondolt a cikkíró ur és a kiléptet tagok akkor, midőn ezen egyesületet a zombori dalárdából akarta krealni.” Kiléptésünkkel magunk is elismertük s egyuttal le is mondtunk e nagy és merész gondolat valóságáról oly egyestillettel szemben, melyben a „tagok többsége az egyelet szórakozási egyeletnek tekintette és tekinti most is”, s mely megmarad a dal- és zene, — értsd: a Szilveszter-és bohócstély — kultiválásánál.

Az „egy dalárda” ur különben nagyon fiatal tagja lehet a dalárdának. Minden arra vall, hogy épen annak a haladásnak idejében lépett a tagok sorába, melyet az „az önbecsülés legnagyobb fokát kiittintető” cikkíró és három társa vindikál magának. Azért nincs tudomásá arról a pangásról, melyben az egyesület évek során át sanyalódott, arról a „dal- és zenekultiválásról”, melyet a dalárda folytatott: hogy nem volt — a mint hogy ma sincs — rendes karmestere; hogy nem szerzett magának állandó repertoirt; hogy saját elhatározásából lemondott az állandó vegyes karról s le a pártoló tagsági intézményről, csakhogy kifelé ne legyenek kötelezettségei s több rendbeli hangversenyek rendezése ki ne zavarja dolce far niente-jéből; hogy a karkra nem készült alaposan, hanem csakugy elnagyolta. Mindazáltal a közönség részéről erkölcsi és anyagi támogatásban részesített”, természetesen mert nem volt miiben válogatnia a közönségnek s mert e támogatása révén mindig megkapta azt is, a mihez sajátságos viszonyaink között vajmi ritkán juthat máséppen, a táncot.

Ha az „egy dalárda” ur régebbi tagja volna az egyesületnek, akkor nem mondaná, hogy díjakat nyert az országos hangversenyeken, mikor mindenkinek csak egyről van tudomás; az országos hangversenyeket se hánytorgatná, mert volt biz ott olyan is, melyen a dalárda ott is volt, meg nem is volt. Azt se állítaná „általános vélemények, hogy a közönség a műkedvelői előadások után nem lelkesedik”, holott a dalárda vagyona jó részét külső erők által rendezett műkedvelői előadásoknak köszöni. Csak egy pár napig kellett volna meg várakoznia és Schön Adolfné könyvkereskedésében már is meggyőződhetett volna arról, mily vakmerőség egy embernek saját gondolkozását egy nagy közönség fenkölt gondolkodásával azonosítani. Ez „tűnteti ki az önbecsülés legmagasabb fokát”. De fiatalnak kell lennie az „egy dalárda” urnak egyébképen is, különben nem írta olyan szembezőkötő valótlanokat, hogy az a négy tag azért tüntetett kilépésével, mert nem dominálhatott, holott az utolsó közgyűlés megmutatta, hogy dominált s dominálhatott volna, ha épen csak ezt az alacsony célt akarta volna elérni. Az a négy tag igenis elvből vált ki. Többségben volt, mégis kivált, mert látta, hogy a kisebbség, mely csak a régi tagot tartja jogos tagnak, s csak a régi intézményeket tartja helyes intézményeknek, oly uton tör a többség határozatának megsemmisítésére, mely egy egyesületben örökös surlódásnak s lassu bomlásnak az útja. Ezt mi nem akarhattuk, de viszont magasabbra törő eszméinket se áldozhattuk fel — azt kiléptünk.

A dalárda kicsinyítésére, a közönség félrevezetésére s önbecsülésünkre vonatkozó vádakot egyszerűen visszautasítjuk. A cikkíró egyéb kijelentéseire, melyek részint önmagukat cáfolják, részint már az olvasó gondolatában is biztos cáfolásra találtak, nem reflektálunk; de hogy udvariasságát, mellyel intencióink helyességét elismerte, viszonzozzuk, mi is elismerjük az ő vezérgondolatukat nem ugyan helyesnek, de létezőnek, hogy t. i. a föld kerekéségén fejlődhetik minden, terjedhet minden, alkalmazkodhatik a megnövekedett s tisztult igényekhez minden — csak a zombori kaszinói dalárda nem.

Egy kiléptet.

(Mi erre az ügyre vonatkozólag már elmondottuk véleményünket; a ki azt elolvasta, láthatja, hogy fenti cikk írójának nézetét nagyrésztben nem osztjuk. Szerk.)

Más kézből vesszük a következő sorokat: A zombori polgári kaszinó-egyleti dalárda szakadása ügyében e lap 82. száma hymnuszt zeng a „Műkedvelő, dal- és zeneegylet” vajudó megszületéséhez, — ugyanannak 83. számában a „maradiak” egy tagja bucsuztatja a kebeleiből kilépeteket, azoknak érdemeit értékük szerint méltatva.

Eloolvasva a két cikket, habár ez utóbbi „szélső ellenvélemény”-ként van megjelölve, mi ezt annak nem találjuk, különösen akkor, midőn „egy más társadalmi egyenekkel” szövetkező reformpártnak talán reformált hangu közleménye jelenik.

Tény az, hogy az „egy dalárda” közleménye provokálva lett s hogy az egy maradiak, mint a dalárdát eddig s ezután is pártoló közönségnek megnyugtatóra szolgált. Hogy mennyiben szolgált az megnyugtatóra a kilépető „4”, szóval négy reformpárti tagnak s azon más társadalmi egyéneknek, kikkel szövetkeznek, azt nem kutatjuk.

Azonban azt az egyet kötelességünknek tartjuk konstatálni, hogy a „dalárda ügye” című közlemény azon nyilatkozata, mely szerint a maradiak „beérk azzal, ha önmaguknak énekelhetnek, belevonva legfeljebb családjukat”, — tévedésben leledzik, mert a polgári kaszinó-egyleti dalárda soha sem zárkózott el a műpártoló intelligens közönség elől, mit egyébként a tapasztalat is bizonyít. Ily nyilatkozat azt a benyomást gyakorolja, hogy mintha talán még sem lenne egészen tárgyilagos s hogy talán annak szerzője is a más társadalmi egyénekhez tartozik, mert hasonló nyilatkozatot csak az tehet, a ki a dalárda nyilvános fellépésekor talán soha sem volt jelen. Bocsánatot kérünk, ha talán tévedünk, de legalább mi ezen „más társadalmi egyeneket” kezdjük azon oldalról ismerni, mint a kik a kaszinó-egyleti dalárda fellendítését tanúsító multságairól elmaradásukkal tüntetnek, hogy mi okból, azt ne kutassuk, — lehet talán azért, mert nekik az ilyen nyilvános multság derogál.

Nem szándékozunk a reform — és a maradiak közt felmerült elvi ellentéteket kiélesíteni, de elismerve a kilépető egyes tagok érdemét, azt kérjük, hogy valjon nem e lett volna helyesebb az önmagát annyira becsülő s általunk is megbecsült reformpárti 4 tagnak az úgynevezett „más társadalmi egyeneket” szintén a dalárda pártolására, a műkedvelőket pedig belépésre buzdítani s az általunk is társadalmunk egyik legtekintélyesebb intező tagjának elismert egyént az egyeleti dalárda részére megnyerni s így megerősödvé, az általunk elvileg szintén elfogadott társadalmi kötelezettségnek fokokint megfelelően?

Es épen ezen okból az előre elkészített lemondási és kilépesi nyilatkozatok talán megdöntömlan nyujtottak be, már azért is, mert hisz a kilépető tag urak azt jól tudhatták, hogy egyszerre gyökeres újítás ellentállásra fog találni. S midőn a reformpárt a dalárdának szélesebb alapokra helyezkedését az említett módon megkísérteni is elmulasztotta, akkor joggal csakis arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a kilépetők szándékosan akarták a váltást előidézni — mi okból azt ok tudják, mi csak gyanítjuk.

A reformpárt lépése valóban biggadtabb megfontolást érdemelt volna, mert mindenesetre számolniok kellett volna elsősorban a helybeli társadalmi étellel.

Szép elv az, — még a papíron is — hogy az alakulandó új egyesület „a társadalom minden rétegét” magába fogja ölelni. Tartunk tőle, hogy ez csak elv marad, mert megfigyelve társadalmi életünket, azt találjuk, miszerint nálunk több társadalmi kör van, melyek egymással keveset vagy épen nem törődnek.

Ismerünk ugyanis egy szűkebb értelemben vett, úgynevezett más társadalmi kör „klubját” (talán inkább klik) — egy tágabb értelemben vett más társadalmi kör „körét” és egy polgári egyének „csoportját”. Ezen három osztályon kívül (vagy talán alul) találunk még más társadalmi „csoportot” is, melyre mi ezuttal nem reflektálunk, mert azt hisszük a reformpárt sem kívánja elveit ezekre is kiterjeszteni.

Tehát ezen több társadalmi-kör képezne azon „társadalom minden rétegét”, melyre a reformpártiak a „szélesebb alapokra” helyezkedést célul tűzték. Nézzük közelebbről ezen társadalmi köröket mint „rétegeket”.

Mi a szorosabb értelemben vett más társadalmi egyének klubját (klik) egy várhoz hasonlítjuk, melyhez mint ut a születés vezet s hová a magunk-féle ember csak tresedéskor juthat be, ha talán reá pályáznak. Az ilyen szerencsés honpolgár (ha ugyan ez szerencsének tartható) az új körben, melybe befogadták, bizonyos ideig jól is érezheti magát, de megeshetik vele, hogy talán egy „ujjonnan született” rövid idő múlva kiszorítja s így az új körben csakhamar magára hagyatva s talán mellőzve, sértett önértéssel vonul vissza. S mi épen ettől féltjük a kilépeteket, mert míg a kaszinó-egyleti dalárdában az első közt megbecsültük, kérdés valjon új egyesületükben nem-e lesz egyik avagy másik talán csak túrt tényező.

A tágabb társadalmi egyének köre az érintkezést fenntartja az alatta álló polgári csoporttal s jóllehet talán bizonyos tekintetben ez utóbbira szorul, szereti fölényét éreztetni, de mivel létezésükről a szorosabb értelemben vett más társadalmi egyének klubja — tudomást venni nem akar, — megférnek a polgári „csoporttal”.

Ezen két utóbbi társadalmi kör testvériesen s vállvetve támogatták mindig a kaszinó dalárda ügyét, míg a szűkebb értelemben vett társadalmi egyenéről, ezeknek elzárkózottsága folytán ezt állítani épen nem lehet.

S ha ezek dacára a reformpárt a bástyákat ledöntve, a társadalom minden rétegét egyaránt magába vonva képes lesz új egyesületét megalapítani, úgy csak dicséretes munkát végez, amelynek sikeréhez nekünk ugyancsak kevés a reményünk — de nekik munkájukhoz az eddigénél több szerencsét kívánunk.

Megjegyezzük, hogy mi a társadalom minden rétegét magába ölelő „Műkedvelő, dal- és zeneegylet”-ről a legideálisabb fogalmat tápláljuk, mely szerint az abba belépő tagok más társadalmi rétegekhez való tartozásukat egymással éreztetni nem fogják, hanem ikertestvérként egymást támogatják.

Azon esetben tehát, ha a reformpárt a „szélesebb alapokra helyezkedés” nem úgy értelmezi, mint a milyen fogalmat mi a „más társadalmi egység” szövetkezetéről talán tévesen táplálunk, hogy t. i.: „belépő jegyeit csak névre szóló meghívónak előmutatása mellett” adja el, — úgy akkor a „Műkedvelő, dal- és zeneegylet” alakulásának mi is csak örömmel nézünk el.

A reformpárt kilépésével a „tagok egy csoportja” 4 taggal megfogó ugyan, míg a „más társadalmi egység” ugyanennyivel megszorodnak — mi azonban csak attól tartunk, hogy a kilépő 4 tag a „szélesebb alapokra helyezkedés” dacára csak „solo quartet” marad.

Béke velünk!

Egy kaszinói tag.

A szivaci kendergyár ügye.

Vettük az alábbi sorokat:

Azon becsmérléssel és vádakkal szemben, amelyeket az érdekeltek az első Bács-Bodrogh megyei kenderkészítő gyár bukása miatt egészen ártatlan tényezők irányában világáig röpittek és annyira felfújtak: kénytelenek vagyunk az általunk beszerzett pozitív adatok nyomán kimutatni, hogy ezen iparvállalat bukásának oka sem Wekerle Sándor pénzügyminiszterben, sem pedig bennünk fel nem található, hanem hogy a bukás okai egyenesen azokban fekszenek, a kik az eszmét megvalósítani akarták, — de egészen helytelenül elejtették.

Sohasem tanácsos kővel dobálni annak, a kinek háza tíveggel van fedve; már pedig a megbukott első Bács-Bodrogh megyei kenderkészítő gyár alapítói ezen nem épen ildomos eljárás következtek.

Kellő kimérettel fogunk élni és nem követjük sem a „Zombor és Vidéke” 84. számában megjelent cikk írójának, sem pedig az előterjesztést tett igazgatóság tagnak éles, metsző modorát, pedig ahhoz nem hiányzanának a beigazolható adatok; — de nem akarunk bárki irányában még gyengédtelemnek sem lenni.

Teljesen igaz, hogy a célbavett iparvállalat megvalósítása közgazdasági érdek lett volna, épen azért a kezdeményezőknél lelkiismereti dolga lett volna, az annak létesítéséhez vezető eszközök megválogatásában nagyobb komolysággal, realitással és őszinteséggel eljárni és nem forirozni olyan más célok elérését, a melyek a főcélunk létesítését nemcsak hogy nem feltételezték, de attól egyenesen távol állottak, sőt az életre való vállalat bukásának egyedüli okát képezték.

Az iparvállalat létesítésének intézőiben a legelső lépéstől a legutolsóig hiányzott minden komolyság, minden őszinteség, amely a gondolkodó és számító emberben azon meggyőződést kelthette volna, miképpen itt egy minden ízében reális alapokra fektetni szándékolt iparvállalat állunk szemben.

Nem említhetjük Narbuth Jánosnak — a kire az egész vállalat műszaki vezetése volt bízva — egyéni megbízhatóságát, a mely az igazgatóság részéről nyíltan elismerve lett, kiemelve azon körülményt, hogy ezen vállalat háromszáz ezer forint részvény-tőkével szándékolt létesíteni.

Az alapítók megkezdvén a részvényesek gyűjtését még az elmúlt év végén, mielőtt a részvények mind jegyezve lettek volna, még mielőtt az összes részvények jegyzéséről az alapítók maguknak meggyőződést szereztek volna; vételi ajánlatot nyújtottak be a pénzügyminiszteriumhoz, az ó-szivaci 865 holdas egész kincstári ingatlanra, a becárnak megfelelő, mintegy kétszáznegyven ezer forint vételárban.

A kibocsátandó részvények még mind jegyezve nem voltak, a részvénytársaság még csak papíron sem létezett; azért kérdézzük bármely józanul gondolkodó embertől, vajjon ilyen ajánlatot lehet-e komoly számba venni; kérdézzük, vajjon Magyarország pénzügyminiszterének, de bármely magánembernek józanul megengedhető lett volna-e egy iparvállalattal, amely in thesi háromszáz ezer forint részvény-tőkével rendelkezett, egy 240 ezer forintos ingatlan csak áruba bocsátani is? — kérdézzük miképpen gondolkoztak az iparvállalatnak alapítói a beruházásokra és a forgó tőkére szükséges pénzeszközök megszerzése tekintetében? de miképpen lehetne akadotolni, hogy az iparvállalat, a melynek célja a kender kikészítése — oly nagy földcomplexumot vásároljon, a mikor a kibocsátandónak kontemplált, de tényleg sohasem jegyzett összes részvények értéke elegendő lett volna pusztán arra, hogy a gyár felállítsák, üzembe tétessék és elegendő forgó tőkével rendelkezzenek.

De eltekintve a megvenni szándékolt objektum vételára és a vállalat anyagi erejének aránytalanságától, mi szükséges volt 865 hold ingatlanra, hiszen egy ilyen földterületen kendert termelni a vállalat sohasem lett volna képes, mert amint alább számszerűleg beigazoljuk, a vállalat az általa tervezett mintatermelésre legfeljebb 34 katasztrális holdat rendezhetett volna be; mi szükség lehetett ezen földterületre akkor, amidőn Ó-Szivac és környéke elég garanciát nyújthatott arra, hogy a vállalatnak szükséges kendermennyiséget mindenkor produkálni képes lesz?

Biztos tudomásunk van róla, hogy mindezen kérdések a pénzügyminiszteriumban consideráció tárgyát képezték s biztos tudomásunk van arról is, hogy a pénzügyminiszteriumban az itt felvetett kérdések alapján a vállalat komolysága iránt alapos aggályok merültek fel, amelyekről a vállalat intézőinek kétségtelen tudomása is volt.

Ilyen stádiumban volt a vállalat földveteli ügye akkor, amidőn megtartotta 1893. március 5-én az alakuló közgyűlést, amelyen — ugymond — az igazgatóság elölterjesztés, megalakulhattak azon biztos reményben, hogy közérdekű vállalkozásukat a kormány a kincstári földeknek becsár melletti átengedésével támogatni fogja, holott a helyzet épen nem jogosította fel az intézőket

arra, hogy ilyen biztos reményben ringassák magukat, az oly epedve óhajtott kincstári földek tekintetében.

De azért mégis megalakultak, és tény az is, hogy a kibocsátandó 300,000 frt részvény-tőkére csak 200,000 frt erejéig jegyeztetett, ép úgy kétségtelen adataink vannak arról is, hogy a törvény által megkívtat befizetések is csak részben eszközöltettek; no de egyre megy, a társaság megalakult és elhatározta, hogy a vállalatot háromszáz ezer frt helyett kétszáz ezer frt részvény-tőkével alapítja meg.

Lényeges differencia a kontemplált célok mérvének megvalósítása szempontjából.

Itt ki kell emelnünk és hangsúlyoznunk azt, ami az intézők realitását kellő világításba helyezni nagyon alkalmas, hogy ezen az alakuló közgyűlésen még szóba sem került a vállalat megalakulásának egyik lényeges alkatelemét képező költségelőránzat. — Ilyent előterjeszteni, a részvényeseket a vállalat költségei, a fenmaradó forgó tőke, a tapasztalat szerint elérhető haszonra nézve tájékoztatni, olyan dolgok, melyeket az alapítók nem tartottak szükségesnek még csak felemlíteni sem, de azért praetentíkkal felépíteni és most a megvalósítottakat játszani igenis tudják.

Igaz, hogy ez a vállalatnak benső ügye, amelybe egy azon kívül állónak ingerentiaja nem lehet, de annak a kimutatására vállalkoztunk, hogy az a szörnyű felháborodás, amelyet a vállalat érdekeltjei éreztek — nem jogosult, nem igazolt.

A vállalatnak azonban volt mégis költségelőránzata, amelyet egy a szakértelmiséggel és a gyakorlati tudás eszközeivel rendelkező forrásból sikerült megismernünk, s amelynek szolid voltára nézve felemlítjük, hogy a beruházások 109 ezer frttal voltak előirányozva olyan alacsony egységekkel, melletti, hogy a szakértő véleménye és meggyőződése szerint a beruházások tényleges értéke legalább 50%-al haladta volna túl az előirányzatot, mert hogy csak egy példát említsünk: egy már használatban volt régi, de jó motor négyezer frttal volt praelimálva, holott a szakértő kijelentése szerint az, hogy használható legyen, minimo kalkulál huszezer forintba került volna. Ezen tétel illusztrálja azon fentebbi állításunk valódiságát, hogy a beruházások legalább is egyszázötvenezer forintba kerültek volna.

Nos tehát maradt volna a vállalat üzembe tételéhez forgó tőkének 50000 frt, mely összeg épen nem mondható olyanoknak, amelyből még egy nagyobb ingatlan megvásárlására is jutott volna.

Mind ezek eléggé megérfolják az igazgatóság elölterjesztésben bangoztatott azon állítást, hogy a vállalatnak az egész 865 holdas ingatlanra szüksége lett volna s hogy azt elbirhatta volna.

De a vállalat igényeit később redukálta 200 holdra és amint előadatik a pénzügyminiszteriumhoz benyújtott kérvényekben, kimutatták ezen 200 holdnak feltétlen szükségességét.

De kimutatjuk műszakilag, hogy a vállalatnak még 200 katasztrális holdra sem volt s lehetett szüksége.

Megbízható szakértőtől nyertük a felvilágosítást, hogy a kendergyári épületek, áztatók, szarítók berendezésére, figyelemmel a tűzbiztonsági szempontokra, 60 katasztrális holdnál többre semmi esetre szükség nincs; ami pedig azt illeti, hogy 100 katasztrális hold területen mintalepet szándékoltak felállítani, erre nézve biztos adatként felemlítjük, miszerint a Ferenc-csatorna részvénytársaságtól uaponként egy áztató medence megtöltésére szükséges, vagyis 1500 köbméter vizet kértek. Tényleg 1800 köbméterre lett volna szükség. A fertőzött víz természetszerűleg kevesebb, mert elpárolgás, a kenderszálakba való felszívódás stb. által mennyiségéből legalább 15—20%-ot veszít. Maradna tehát öntözésre felhasználható víz 24 órai időre 1500 köbméter, vagyis másodpercenként 17 liter.

Ezen 17 liternyi vízmennyiséggel pedig a tapasztalati adatok szerint legfeljebb számítás mellett 34 katasztr. holdnyi területet lehet öntözni.

Ime ezek az adatok fényesen mutatják, hogy milyen feltétlen szükség volt a kendergyár felállításához a 200 holdnyi ingatlanra. Ime a realitás, a komolyság, az őszinteség, melyről nagyon természetes a pénzügyminiszteriumban alaposan informálva voltak.

Fel kell említenünk, hogy a kendergyár a 865 holdas ingatlanok az ó-szivaci hid mellett fekvő azon részét kérte a becárnak, a mely a helységhez való közelségénél és minőségénél fogva majdnem kétfelvét ér, mint ezen ingatlanok többi része.

De nem lehet abszurdabb okot a kendergyár bukásául felhozni, mint azt, hogy a kincstár a kért ingatlanát nem engedte, hiszen a Ferenc-csatorna mentén a kincstári föld tözomszedságában ott van az ó-szivaci községi legelő, a melyből a szükségelt 60 holdat kétszáz felül megkaphatták volna, ott van Kis-Sztopár, ahol ugyancsak kaphattak volna földet; de van még ezeknél egy sokkal alkalmasabb hely is ott, ahol a Ferenc-József-csatorna a Ferenc-csatornába torkollik, ahol szintén vehettek volna földet. — Megfoghatatlan tehát ez, hogy azok az urak, akik tele sirják a világot a kendergyár bukása felett, soha komolyan nem gondoltak arra, hogy hiszen a kendergyár boldogsága nincsen a kincstári földbe elásva, és ki tehet arról, hogy azok az urak elfoglaltságukban annyira megcsökönösödtek, hogy inkább veszni hagyják a célt, amint látszik csak egyedül azért, hogy bevadollhassák ország-világ előtt azt a pénzügyminisztert, aki elég körültekintő volt megtudni mindazt, amit fentebb elmondottunk.

Most már mi kérdézzük, vajjon a kendergyár intézőinek fentebb a valósághoz minden ízében híven jellemzett eljárása nem kelti-e önkénytelenül azon impressziót bennünk, hogy a nagy eszme, a kendergyár létesítése csak praetextus volt ahhoz, hogy annak cége alatt olcsón, kincstári földek vásároltassanak, a melyek, ha nem sikerülnek, inkább elejtetik az életre való eszme; — vagyis kereken kimondva, a cél nem egy kendergyár reális létesítése, hanem a kincstári földek megszerzése volt, a melynek meghiusulása oly keserű érzelmeket korbácsolt fel.

Sokkal kisebbeknek éreztük magukat, mintsem hogy Wekerle Sándor pénzügyminiszter védelmére vállalkozhatnánk, a mire különben szüksége sincs, de el kellett mondanunk a fentebbieket annak kimutatására, hogy mennyire igazságtalanok tudnak lenni azok, a kik mindent pártszempontból ítélnék meg.

Két példára utalunk csak: Rác György és dr. Vaally Emil a kulai nemzeti párt korifensai szintén vettek kincstári ingatlanokat és pedig összehasonlíthat-

lanul kedvezőbb vételár mellett s nem jutott észbe ezért bárkit is gyanúsítani; csoda, hogy ennek indokál nem hozzák fel az, mikép a kormány őket ezzel megnyerni akarta.

Mi a kérdéses kincstári földekhez szabályszerű uton jutottunk s nem történt egyetlen lépés sem, a mely a kedvezményezés jellegét hordaná magán.

A kendergyár megajánlotta a becserítéket, amely mintegy 240 ezer forintot tett ki, volt egy ajánlat 270 ezer forinttal, egy ajánlat 290 ezer forinttal, amelyet után az általunk megajánlott háromszáz ezer forintot a kincstár vettünk a szerződést megkötötte.

Ajánlatunk tehát a legmagasabb volt, amiért is nem tudjuk, hogy a „Zombor és Vidéke”-nek 84. számában megjelent cikk honnét merítette ezen vakmerő rágalmánok jogosultságát, hogy itt „egy legutolsólegtelnebb machinatio” és hogy „a kulissák megett esuf dolgok” történtek.

Ezen rágalmnak beigazolására a nevezett lap egyetlen pozitív adatot sem hozott fel, s a kérdéses cikk íróját tíres hánytorgatónak leszünk kénytelenek mindaddig tekinteni, míg ezen insinuatióit nem okadotolja.

No hát tisztelt nemzeti párti sajtó és nemzeti párti urak! ilyen kiterjedésű complexumot még drágábban a kincstár soha nem értékesített s vélekedjünk bármiképpen a kormány párt biveiről, de arról legyünk meggyőződve, hogy ezt az ingatlant becületesen megfizetjük, hogy abban megjutalmazás nincs, de ilyen politikai magabizartságunkért soha el sem fogadnánk, sőt a legnagyobb önértellett visszautasítanánk bárhonnét jönné is az.

Alapítalun rágalom az, mintha mi titokban több kisebb kaliberű kormány párti kártszáll szövetkeztünk volna. — Utaink nyitnak, ösztintek s ezek a velünk szövetkezett társak a kincstár:ral nyitl és ismeretes vevőként szerepelnek.

Ha pedig a kendergyárnak átengedni szándékolt földterületet holdankint 600 frttal akartuk átengedni, azt tettük azért, mert a földnek legértékesebb részét akarták megvásárolni, különben is ezen ár a földnek forgalmi árát nem haladja oly nagyon túl, azután pedig ezt tenni szabadságunkban is állott anélkül, hogy ezért bárki jogosíva lenne nekünk szemrehányásokat tenni.

Az 1894. évi sorozás.

Nagy plakátok hirdetik, hogy a jövő évi sorozás munkálatait már megkezdtek az illetékes hatóságok. Ezek a hirdetések sok tudnivalót foglalnak magukban s mi jónak látjuk közölni azokból egyet-mást.

A magyar kir. honvédelmi miniszter, az 1889-ik évi védtörvény 35-ik szakaszához képest, az 1894-ik évi újoncokra vonatkozó előmunkálatok teljesítését oly célból rendelte el: hogy azon esetre, ha az 1894-ik évi újoncjutalékok tetteles kiállítását a törvényhozás megszavazza, az állítás, az 1894-ik évi védtörvényben kijelölt és március 1-étől április végéig terjedő időszak folyamata alatt, teljes és biztos adatok alapján s mind a magán felek törvényes igényeinek kellő figyelembe tartásával, mind a hadsereg és honvédségre nézve legkedvezőbb eredménnyel fogamatosíthatassék.

Ezen előmunkálatok közé tartozik többek között: a) összeírása az 1873., 1872., 1871. években született ifjaknak, a kik az 1894-ik évi sorozásra felhívott korosztályokat képezik; b) a sorshuzás. A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett és a védtörvény 31—34. §§. szerinti póttartalékba való besorozásból álló kedvezmény iránti folyamodványoknak a felek által és pedig: c) a családmentartók, vagy azok gyámlolásra szorult rokonai;

d) az öröklött mezei gazdaságok birtokosai; e) a papjelöltek és papnövendékek; f) a tanítók és tanítójelöltek által való előkészítése és benyújtása; — végre

g) a felhívott korosztályokba tartozó s egyévi önkéntesül való fölvetél végett történt jelentkezések alkalmával hadképtelenekek talált egyévi önkéntes-jelöltek, valamint az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére a védtörvény 25—29. §-ai szerinti igényekkel bíró és azt a sorozás alkalmával érvényesíteni kívánó ifjak által az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének biztosítására, illetőleg megadására vonatkozó kérvényeknek felszerelése és benyújtása.

Az összeírás.

Mindazok, a kik az 1894-ik évi újoncállításra mint 1-ső, 2-ik, 3-ik korosztálybeliek vannak felhíva, vagyis a kik az 1873-ik, 1872-ik, 1871-ik években születtek, kötelezve vannak az összeírás jegyzékbe leendő fölvetél végett, a nélkül, hogy külön szóbeli vagy írásbeli felszólítást várnának és tekintet nélkül arra, vajjon ugyanazon községbeli illetőségűek-e, vagy sem, ha még eddig nem jelentkeztek volna, legkésőbb november hó végéig személyesen megjelenni, vagy írásban jelentkezni; s ellenkező esetben a mulasztás hátrányos következményeit a védtörvény 35-ik szakasza szerint, maguknak tulajdoníthatják.

E törvény 35-ik szakasza ekként szól: A legközelebbi újoncállításra felhívott korosztályokban (38. §.) álló mindegyik hadkötelez tartozik a megelőző év november havában beiratás végett illetőségi községének avagy állandó tartózkodási helyének előjáróságánál, akár írásban, akár személyesen élő szóval jelentkezni.

A ki ezen jelentkezést, anélkül, hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és öt forinttól száz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az összeírás lajstromok nyilvános helyen a végett tételnek ki, hogy azokat mindenki megismerhesse, azoknak neveit, a kik az összeírásból bármilyen módon kimaradtak, vagy abba tévesen vettek föl; nemkülönben, hogy az illetőségi sorozójáráson kívül leendő állítás megengedése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen netáni kifogását, a katonai-ügy előadónál mindenki megtehesse.

Az itt nem illetékes (idegen) állításkötelesek szintén minden felhívott korosztályban összeírandók.

A ki idegen sorozójáráson tartózkodik és fontos okoknál fogva (például mint hivatalnok, vagy tanuló stb.) nem hagyhatja el tartózkodási helyét, az illetékes járásbeli tisztviselőnek előlegesen tett megkeresése és ennek enge-

délye folytán, a tartózkodási helyét állandóan állíthatatik.

Hogy az ily megkeresésnek, az illető felelős alkalmával, és pedig legkorábbi tartózkodási helyük határolásáig illetőségi járásbeli tisztviselőnek kell megkeresni.

A sorshuzás esetei ifjakra nézve eszközölni előadónak jelenlétében kötelezettek nézve emellett a 13-ik napja tüzetik és sorshuzást követően a kik bármilyen okból huzáson megjelenni, azaz zottjuk, vagy a sorshuzás fog sorshuzást huzni, a tekintetben, vajjon az besorozott egyén a hadi lékba lesz-e besorozandó és sorshuzás rendén kiválszerű tengerészeknek a való beosztásának esetleg egész idejére irányadó.

Az összeírt hadi nem kell szükségképpen Közgyűlés.

Közgyűlés.

A szegedi kerület. A szegedi kerület havi teljes ülést Gál elnöki és titkári jelentés Ferenc alelnök indítvány megválasztotta Gelléri Magdát, az 1896-iki ezred kifejezést adandó ezzel azon kiváló érdemekért közgazdasági író és min. egyik legteksebb, legav munkában határ, akadázott. A tárgysorozat ügyeit Az iparszövetkezetek léte lelkesezettel tette magáévben már eddig is megállt terve veszi a kamara Sz. Kunvársárhelyen a taláso kötelesek szövetkezését. helyen és Szentesen pe létesítését. Tudomásul v. miniszter leíratt, mely kamarai titkári értekezlet meg és intézkedett, hogy dának már folyamatban iparosainak és gyárosainak társáról, akiknek az ezrelt sulyt kell helyezni. A kez. zetének szaporítására iram kamara tudomásul vette bíróságokra vonatkozó megmerültek föl panaszok. A befejezéséről előterjesztett vette. E jelentés szerint a letes célra való gyűjtése megszavazott a kamara forintot, az iparos-szegedi forintot, a kereskedő ifjak továbbá a négy kereskedelymet négy leány kap megfizetésére. Végül a nyzó előterjesztést vette t. hogy ily előadások rend gondoskodnia a kamarának, az iparos munkások k. vette kezébe és Szeged városában is külön helyidok. Az országos bizottság a kamara az ipartestület utján juttatja Szegeden sz. kezébe.

Szerkesztő.

H. M. Szenttamás. A szerkesztői üzenet vonatkozó szíves figyelmet s rektifikálást t. térszkie miatt nem közöltük.

H. M. Szeged. A k. mindkettő, csak előbb arra k. a negyedik strofa első során Koszónet!

J. S. Baja. Van benne íti meg a mértékét. Az első st. már kissé nehézkes, az utolsó i. hogy mi szall arra? Szóval érte kapunk még jobbat is!

L. R. Almás. Verse m. g. gessz színezett, mindazonáltal danunk sem kell — a legnagyobb előre is köszönetünket. Szévb. Boeher. Sem a tárcá, a tárcának abszolte nem érde emlekkönyvbe, nem pedig egy

Na Nov.

Havi és heti nap	Katholikus naptár
3 Pént.	Malachiás
4 Szom.	Bor. Károly
5 Vas.	A 24. Inre h.
6 Hétfő	Lénárd
7 Kedd	Engelbert

Felelős Dr. BALOG köz- és Laptaladó BITTERM

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

Budapest—Szabadka—Ujvidék.					Ujvidék—Szabadka—Budapest.				
K. exp. I.	Sz.-v. I—III.	Gy.-v. I. II.	Sz.-v. I—III.	V.-v. I—III.	K. exp. I.	Sz.-v. I—III.	Gy.-v. I. II.	Sz.-v. I—III.	V.-v. I—III.
	7.35	2.35	4.45	9.45	ind. BUDAPEST	10.15	1.10	7.30	7.09
	1.35	6.05	9.58	4.26	érk. SZABADKA	5.05	9.46	2.20	11.13
	1.46	6.17	4.61	4.35	ind. SZABADKA	8.02	9.32	1.45	10.20
	2.11	"	4.56	5.17	Csantavér	7.19	"	1.21	9.41
	2.34	6.50	5.37	6.49	Topolya	6.43	9.00	1.02	9.12
	2.56	"	6.10	7.20	H.-Feketehegy	5.45	"	12.36	8.36
	3.16	7.21	6.40	7.46	Verbász-Kula	5.09	8.31	12.18	8.09
	3.34	7.37	érk.	8.16	Ó-Keér	"	"	11.55	7.36
	3.51	"	"	8.39	Kiszács	"	"	11.38	7.05
	4.19	8.14	1.12	9.19	érk. UJVIDÉK	"	7.47	11.16	7.27
Dálya—Szabadka.					Szabadka—Dálya.				
	6.45	2.05	5.28	ind. SZABADKA	8.43	1.24	10.09		
	7.16	2.29	5.54	Tavankut	8.09	1.00	9.36		
	7.42	2.49	6.18	Bajmok	7.45	12.44	9.13		
	8.22	3.17	6.53	N.-Militics	6.54	12.08	8.19		
	8.41	3.38	7.19	Zombor	6.34	11.53	7.53		
	9.17	3.59	7.47	Prig.-Szt-Iván	5.57	11.26	7.11		
	9.34	4.13	8.04	Szonta	5.31	11.12	6.51		
	9.49	4.25	8.18	érk. GOMBOS	5.26	10.59	6.33		
	11.14	5.25	10.00	ind. ERDŐD	4.16	9.58	5.12		
	11.29	5.37	10.18	érk. DÁLYA	4.00	9.45	4.57		
Szabadka—Baja.					Baja—Szabadka.				
	6.50	2.45	5.40	ind. SZABADKA	9.10	12.50	10.24		
	7.20	3.15	6.17	Csikieria	8.41	12.21	9.51		
	7.52	3.47	6.57	Bács-Almás	8.15	11.58	9.21		
	7.58	3.53	7.04	Almás	8.03	11.43	8.59		
	8.26	4.21	7.39	Bikity-Borsód	7.35	11.15	8.27		
	9.00	4.55	8.20	érk. BAJA	7.00	10.40	7.42		
Szabadka—Ó-Becse.					Ó-Becse—Szabadka.				
		5.12	2.10	ind. SZABADKA		8.53	6.07		
		5.40	2.42	Békova		8.26	5.39		
		6.11	3.11	Ó-Kanizsa szállás		8.07	5.13		
		6.33	3.35	Zentai szállások		7.32	4.37		
		6.59	4.04	érk. ZENTA		7.00	4.05		
		7.30	4.40	ind. ZENTA		6.40	3.45		
		8.12	5.19	Ada		6.06	3.11		
		8.35	5.37	Mohol		5.45	2.53		
		8.57	5.59	Bács-Petrovostellő		5.18	2.31		
		9.22	6.25	érk. Ó-BECSE		4.48	2.00		

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő az óraszámok kövér betűkkel vannak megjelölve.

HIRDETÉSEK.

BITTERMANN NÁNDOR

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levélfejek.
Névnyelvek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Közégségi nyomtatványokból nagy rakfár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtnak és a kiállítási áron szállíttatnak.

Községeknek fél éven át hitel.

Itt megrendelhetők:
Hírlapok
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvigalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

THEODOROVITS SZÁVA TEMETEST RENDEZŐ VÁLLALATA ZOMBORBAN.

„ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES.”

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy az árjegyzékemben foglalt egyes osztályok árait, melyek a kevésbé vagyonosok részére szabvány, annyira le- szállítottam, mindennemű **önhaszon kizárásával** és részben a **beszerzési árakon alul**, miszerint mindenki, még a legszegényebb is, képes lesz jelentéktelen összegért szép és méltó temetést általam rendeztetni.

A fényes temetkezésekre vonatkozólag ezen vállalat rendelkezik külön nyomtatott árjegyzékekkel, a melyekből egy a fényes temetkezések alkalmával kiszolgáltatni szokott anyag, valamint az egyes osztályoknak megfelelő legolcsóbb árak is kitűnnek. Ezen ár- jegyzékek minden időben, éjjel és nappal, egy a bolthelyiségben (főutca), mint a bajai-uti 10. sz. a. házában kaphatók.

délye folytán, a tartózkodási hely sorozó-bizottsága elé állíthatatik.

Hogy az ily megkeresések idejében megtörténhesse- nek, az illető feleknek, az összeírásra való jelentkezés alkalmával, és pedig legkésőbb november végéig, esetleg tartózkodási helyük hatósága útján, folyamodniuk kell az illetőségi járásbeli tisztviselőkhöz.

A sorshuzás.

A sorshuzás csak az 1-ső korosztályban összeírt ifjakra nézve eszközendő. Ezen sorshuzás, a katonai előadónak jelenlétében fog megtörténni s a zombori állítás- kötelezettek nézve ennek határnapjául 1894. évi február hó 13-ik napja tűzetik ki.

A kik bármely okból akadályozva volnának a sorshuzás megjelenni, azok helyett netalán meghatalma- zottjuk, vagy a sorshuzás vezetője által kijelölt más egyén fog sorsszámot huzni, a mely az összeírtokra nézve azon tekintetben, vajjon az ajánlás és beosztás fenntartásával besorozott egyén a hadsereg vagy a honvédség póttarta- lákába lesz-e beosztandó. — a büntetésből a korosztály és sorsszám rendén kívül való állításnak, vagy a hivatás- szerű tengerészeknek a hadi tengerészet ujone-jutalékába való beosztásának eseteit kivéve — az állításkötelezettség egész idejére irányadó leend.

Az összeírt hadköteleseknek tehát a sorshuzásra nem kell szükségkép személyesen megjelenni.

Közgazdaság.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ülése. A szegedi kamara október 31-én tartotta meg havi teljes ülését Gál Ferenc elnöklete alatt. Az elnöki és titkári jelentések tudomásul vétele után Rainer Ferenc alelnök indítványára a kamara egyhangulag megválasztotta Gelléri Mór orsz. iparegyesületi aligaz- gatót, az 1896-iki ezredéves titkárat levelező tagnak, kifejezést adandó ezzel tiszteletének és elismerésének azon kiváló érdemekért, melyeket Gelléri Mór mint közgazdasági író és mint az ipartügyeknek husz év óta egyik leglelkesebb, legavatottabb és a közért való odaadó munkában határt, akadályt nem ösmerő előbarcsoa szer- zett. A tárgysorozat ügyeiből a fontosabbak a következők: Az iparszövetkezetek létesítésének ügyét a kamara nagy lelkesedéssel vette magáévá, annál inkább, mert a kerület- ben már eddig is megalakult négy szövetkezet. Továbbra tervbe veszi a kamara Szegeden a szabó és érciparosok, Kunvásárhelyen a tálások, Apatinban a kosárkötők és kötelesek szövetkezését, Baján, Ujvidéken, Kunvásár- helyen és Szentesen pedig közös ipari áruclarnokok létesítését. Tudomásul vette a kamara a kereskedelmi miniszter leiratát, melylyel az elnöklete alatt tartott kamarai titkári értekezletről szóló jegyzőkönyvet küldi meg és intézkedett, hogy mielőbb befejeztessék az iro- dának már folyamatba tett munkája a kerület azon iparosainak és gyárosainak csoportonként való kimuta- tásáról, akiknek az ezredéves kiállításra való részvételére szult kell helyezni. A kereskedelmi bíróságok személy- zetének szaporítására irányuló temesvári fölterjesztést a kamara tudomásul vette, miután a kerületben levő bíróságokra vonatkozólag a késedelmesség miatt nem merültek föl panaszok. A Baross-szoborra való gyűjtés befejezéséről előterjesztett jelentést a teljes ülés tudomásul vette. E jelentés szerint a szegedi kamarának a kegye- letes célra való gyűjtése 4899 frt 21 krt tesz. Segélyül megszavazott a kamara a szegedi nőipariszkolának 100 forintot, az iparos-segédék szakrajz-tanfolyamára 100 forintot, a kereskedő ifjak esti tanfolyamára 100 frtot, továbbá a női kereskedelmi tanfolyamnak 200 forintot, melyet négy leány kap 50 frtos ösztöndíjjal, a tanpénz megfizetésére. Végül a nyilvános vasárnapi előadásokról szóló előterjesztést vette tudomásul a teljes ülés abban, hogy ily előadások rendezéséről ezuttal nem lehet gondoskodnia a kamarának azért, mert azok intézését „az iparos munkások képzésére szervezett bizottság” vette kezébe és Szegeden is, a kamarai kerület többi városában is külön helyi bizottságok lesznek alakítan- dók. Az országos bizottság által küldött népies füzeteket, a kamara az ipartestületek, gyárak és egyes iparosok útján juttatja Szegeden és vidéken az iparos munkások kezeibe.

Szerkesztői üzenetek.

H. M. Szentm. A folyó hó 22-ről kelt s arra a bizonyos szerkesztői üzenetre vonatkozó becses sorait megkaptuk. Köszönjük a szives figyelmet s rektifikálását tudomásul is vesszük. Közölni azonban térszűke miatt nem közöltük.

H. M. Szeged. A két verset megkaptuk, közölni is fogjuk mindkettőt, csak előbb arra kérjük, hogy a „Hull a levél” címűben a negyedik strofa első sorának „a ki adott” kitételét javítsa ki. Köszönet!

J. S. Baja. Van benne egy kis poézis, de hát azért még nem íti meg a mértéket. Az első strofa igen jól eseng, a második azonban már kissé nehézkes, az utolsót illetőleg pedig nem tudjuk megérteni, hogy mi száll arra? Szóval érthetetlen! Reméljük azonban, hogy öntől kapunk még jobbat is!

L. R. Almás. Verse még magán hordozza ugyan a kezdetle- gesség színezetét, mindazonáltal besoroztuk. Ajánlatát — talán mon- danunk sem kell — a legnagyobb szíveséggel elfogadjuk; fogadjja előre is köszönetünket. Levélben többet.

Bocher. Sem a tárcsa, sem a vers nem íti meg a mértéket. A tárcának absolute nem érdekes a tárgya, a vers pedig csakugyan emlékkönyvbe, nem pedig egy lapba való.

Naptár.

November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
3 Pént.	Malachiás	Pirmin	22 Aberc pk.
4 Szom.	Bor. Károly	Károly	23 Jakab ap.
5 Vas.	A 24 Imre h.	A 23 Imre	24 C 23 Prokl.
6 Hétfő	Lénárd	Lénárd	25 Márcián
7 Kedd	Engelbert	Engelbert	26 Temeter

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

Pályázati hirdetmény.

Pivnica községben üresedésbe jött és 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői, esetleg a segédjegyzői állás betöltése által megürülhetők s 300 frt évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázat nyitattik s a folyamodók felhivatnak, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám november hó 15-éig nyújtsák be.

Kelt Hódásághon, 1893. október 29-én.
Főszolgabíró ur hiv. távol:
Hipp Dezső,
szolgabíró.

Eladó.

Pomerániai óriási faj tenyészludaimat

a gazda és tenyésztési kívánó közönség becses figyelmébe ajánlom és úgy helybeli valamint vidéki megrendeléseket a legsürgősebben teljesítek.

Ódry János,
földbirtokos Zomborban.

2-1

4214. szám.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

A 3/1891. számú községi szabályrendelettel a törvényhozás, illetve törvényhatóság intézkedései szervezett községi rendőrség létszámában megüresedett gyalogrendőrvetési állásra, melyre évi 500 frt készpénzfizetés van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázó által igazolandó, hogy:
a) magyar honpolgár,
b) védkötelezettségének megfelelt, 24-ik életévét betöltötte, az 50-ikét pedig el nem érte,
c) feddhetlen erkölcsű, teljesen rovatlan előéletű,
d) teljesen egészséges,
e) a magyar nyelvnek szó- és írásban való oly tökéletes bírása, hogy az előirt írásbeli teendőket biztosan végezhesse.

Az alkalmazásnál elsőbbség adatik:
1. az 1873. évi III. t. c. értelmében kedvezményezett altisztek és kiszolgált állami csendőröknek,
2. a hadseregben és honvédségben kiszolgált egyéneknek,
3. kifogás nélküli rendőrségi szolgálatban (nem felelős óri minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek,
4. végül előnynek tekintetik minden körülmény között a szolgálati magyar nyelvnek szó- és írásban való bírása, valamint a nötlenség.

Fenti körülmények és előnyök közokiratokkal igazolandók, az egészségi állapot törvényhatósági orvosi bizonylattal olyképp igazolandó, hogy a szellemi és fizikai állapot és a főbb érzékeknek, hallás és látás teljes bírása is kitéjnek.

Pályázati kérvények fentiek szerint okmányolva, alulírott eljáráshoz 1893. évi november hó 20-ik napjáig bezárólag benyújtandók. A rubrázatot a rendőrvetési sajtójából tartozik fedezni, a felszerelést a község adja.
Kelt Apatinban, 1893. évi október hó 20-án.

Jellmann, Reisinger Ferenc,
jegyző. bíró.

10671. sz.
kig. 1883.

HIRDETMEY.

A zombori kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy Pelikán Lipót és társai gákovai lakosok kérelme folytán a gákovai 297. számú tjkvben A. I. 1-12. sor 694, 707 2, 709, 712 1, 712 2, 712 3, 712 4, 712 5, 716, 717, 727, 731 1. hr. szám alatt felvett közös urbéri legelő egyéneként leendő felosztásának megengedhetősége iránt az eljárás ezen kir. törvényszéknek 10671/p. 1893. számú végzésével folyamatba tétetett és a felosztás megengedhetőségét tárgyzó kérdés eldöntésére szükséges nyomozás megtétele végett Szondy Mátyás kir. törvényszéki bíró kiküldetett, egyszersmind pedig a nyomozásnak a helyszínen leendő foganatosítására határnapul 1893. évi november hó 28. napjának d. e. 9 órája Gákova községbárához kitűzetett.

Erre a határnapra a fent körülírt urbéri közös legelőre nézve érdekelt összes jogosultak a jelen hirdetmény útján olyan hozzáadással idéztetnek meg, hogy az eljárás további folyamán személynként való idézés vagy értesítés elvárása nélkül érdekeik képviseléséről gondoskodjanak.
Zombor, 1893. október 19.

A kir. törvényszék.
Szabó Imre, Széchényi József,
kir. törvényszéki jegyző. kir. törvényszéki elnök.

CIRKUS HENRY a megyeháztéren.

A lovarda minden időjárás kemencékkel ellen védve van és koakszfűtetik.

Holnap, szombaton, november 4-én este 7 és fél órakor
dísz-megnyitó előadás.

A gondosan válogatott műsorból a következő emelendő ki:
MISS BEATA a jelenkor legjobb műlovarnöje.
POTPURRI EQUESTRE. TABLEUX HYPPIQUE.

HENRY igazgató.
BLONDIN a csoda elefánt.
PAULO TRIO léggömpurri.
FRATELLI MANTOVANI TESTGYAKORLÓK.
„LES DIABLES“ előadva a ballet-személyzet által.

Bővebbet a falragaszok.

HELYÁRAK: Számított zártzék (I. és II. sorban) 1 frt. — I. hely (III. és IV. sor) 70 kr. — II. hely (V. és VI. sor) 50 kr. — Karzat 25 kr. — Katonaszög örmestertől lefelé 15 kr. — Tíz éven aluli gyermekek a számított helyen 60 kr. I. helyen 40 kr. II. helyen 30 kr. karzaton 15 kr. fizetnek. — Számított ülőhelyek Schön Adolff könyvkereskedésében előre válthatók.
Pénztáryitás 6 és fél órakor. Kezdeté 7 és fél órakor.

Önkéntes árverés.

Alulírottak, mint a bács-almási uradalomnak volt bérlői ezennel közhírré tesszük, hogy **folyó évi november hó 16-án délelőtt 9 órakor** a kunbajai sörbáznál az alább megnevezett marha- és loállomány, valamint különféle gazdasági felszerelvények önkéntes árverés útján készpénz fizetés mellett eladatni fognak és pedig:

- 21 darab különféle koru igásló, Zinder faj;
- 15 darab tenyészkanca, Zinder faj;
- 4 darab 3 1/2 éves fekete mén, Northstar utáni származásúak;
- 3 darab 3 1/2 éves herélt ló, szinte Northstar utáni származásúak;
- 14 darab 1 és 2 éves csikó, Zarif után nevelve;
- 1 darab 5 éves angol félvér sötét pej, nyerges; továbbá:
- 40 darab 4, 5 és 6 éves tenyésztésre alkalmas magyar faju tehén;
- 7 darab 2 éves magyar faju bika;
- ezenkívül még a gazdaságban levő összes eszközök, ugymint: kocsik, szekerek, ekék, fogas boronák, mángorlók, szerszámok stb. stb.

Értesítjük a t. c. árverezni szándékozókat, hogy Kunbajához a legközelebbi vasuti állomás Bács-Álmás; onnét 20 pernyi kocsin való járás Kunbaja.
Szt.-Tamás, 1893. évi október hó 31-én.

3-1 **Dungyarszky Lázár és István.**

Eszenciákat

rum, cognac, mindennemű szesz italok azstallikörök és különlegességek azonnali elhibáztatlan elkészítésére a legkittünb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fokú, vegyileg tiszta **eceteszenelát** kellemes ízű borecet és közönséges ecetet gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltemek.

Kiváló eredményért kezeskedek.
Árlapot bérmentve küldök.

Pollák Károly Fülöp
eszenciák-különlegességek gyára
PRAGA. 50-7
Megbízható igényekők kerestetnek.

9820. sz.
kig. 1893.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járásába kebeleztett 10,000 lakosságú Ada községében megüresedett állatorvosi állásra pályázat nyitattik, felhivatnak a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **f. évi november hó 19-ig** alulírott főszolgabíróságnál nyújtsák be; — a választás folyó évi november hó 20-án fog megejteni.

Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve:

- 1. készpénz fizetés 400 frt,
  - 2. hússzemléért:
a) szarvasmarha után 20 kr,
b) borju után 12 kr,
c) sertés után 5 kr,
d) juh, kecske és bárány után 5 kr.
- Magánygyakorlat után a községben egyszeri meghívással vénynyel együtt 30 kr, a községen kívül, fuvardijon kívül, rendelvénynyel együtt 1 forint.

Zentán, 1893. október 18-án.
MATKOVITS LAJOS,
főszolgabíró.

2-2

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Az új pénz!

Mi minden kapható két koronáért!

- 1 női alsó ruha csinos és valódi színekben . . . 2 korona.
- 1 női nadrág vagy kötött ing, igen meleg . . . 2 "
- 1 női schiffon ing dus himzessel . . . 2 "
- 1 pár női angol házi cipő fekete és divat színekben . . . 2 "
- 1 női karmantyú (Muff) nyulbőről csak . . . 2 "
- 1 női derékfűző legújabb francia szabású 4, 3 és 2 . . . 2 "
- 2 és 4 pár női barisnya minden színben . . . 2 "
- 1 női selyem vagy csipke kendő . . . 2 "
- 1 női berlini fejkendő dus selyem himzessel 5, 3 és 2 . . . 2 "
- 1/2 tuat női zsebkendő, színes szegélylyel . . . 2 "
- 1 fehér vagy színes asztalkendő 1/2 damaszt . . . 2 "
- 1 kötött gyermek alsó öltözet vagy ruhácska . . . 2 "
- 1/2 tuat evőkanál jó minőségű . . . 2 "
- 1/2 tuat kávéskanál tejmerítővel együtt . . . 2 "
- 1 női kézi kosár igen csinos kiállításban 1 és 2 . . . 2 "

Uraknak:

- 1 kötött ing (System Jäger) minden nagyságban csak . . . 2 korona.
- 1 kötött nadrág, igen meleg . . . 2 "
- 1 pár valódi prágai bőrkecstyű (kötött 1 korona) . . . 2 "
- 1 férfi kalap . . . 4 és 2 "
- 1 angol esernyő . . . 4 és 2 "
- 2 vagy 4 legújabb divatu nyakkendő . . . 2 "
- 1/2 tuat férfi-gallér minden façonban . . . 2 "
- 1/2 tuat férfi kézelő minden façonban . . . 2 "

Azonkívül dus választék **férfi-íngek, illatszerrek, fog- és ruhakéfék stb.**
Selyem szalagok, csipke és ruha-diszek rendkívüli jutányos áron kapható.

Hol?

A gyermekjáték-, divat- és diszmű-raktárban
GRÜNWARD J.
Falcione Gyula-féle házban
10-6 a korszón.

Végladás.

Alulírott tisztelettel értesitem Zombor város és környéke n. é. közönségét, miszerint az itt helyben több éven át fennállott **üzletemet**, törvényhatóságilag engedélyezve,

véglegesen elárusítom,

ennélfogva ajánlom dúsan felszerelt raktáramat mindenféle **vászon, sifon, színes és fehér abroszok, törülközők, ágyszerítők, szőnyegek és függönyökben** a legolcsóbb áron.

Az üzleti helyiség, valamint az üzleti berendezés is 1894-ik évi február hó 1-étől átadandó.

Tisztelettel
BUTTER-VALTER ANTAL,
a „mütakács“-hoz
Zomborban, fútca, Frey-féle ház.

4743. sz.
1893.

Gyümölcsfa-eladás.

Alulírott előjáróságnál folyó évi november hó 1-től kezdve 1600 drb 3-6 éves különféle fajú nemesített alma, körte, cseresnye, meggy, sárga barack és őszi barack fák eladók.

Ára helybelinek darabonként 20 kr, vidékinek 30 kr.

Ó-Becsén, 1893. évi október hó 17-én.
Fetter János, Gónczy János,
jegyző. 3-2 tbiró.

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50

A lap szellemi r. . .
illető küldemények
szerkesztőnek, anyaga
a lap tulajdonosnak
dendők.

Egyes szám ára 10 X

Minden politikai e . . .
lamentben komoly és . . .
többség s ezen többség . . .
jutott kormány ellen, . . .
pontosul, hogy a küzde . . .
A végeél az, hogy a . . .
gyék, illetve megbuktas . . .
ők ragadják kezükbe a . . .

Ebből a szempont . . .
tünket és bírálgtva az . . .
hosszu során át kifejt . . .
észre nem vennünk, . . .
között fokozat van a s . . .
pességük a jövő esélye . . .
velebb valószínűsége . . .
zeti pártot kétségen kiv . . .
meg s ez körülbelül egy . . .
zéknek tekinthető. Ter . . .
a nemzeti párt még no . . .
ved, amiben szenvedett . . .
ban, amikor a hazafiás . . .
játksására szükségé ne . . .
párt, amelyben vanna . . .
és államtitkárságra vag . . .
mint kellene, de anna . . .
munkás és szerény kö . . .

De elvégre is ép . . .
pontját a nemzeti párt . . .
tekintő óvatossággal la . . .
szekta sem maga előtt, . . .
felvetni, hogy félszem . . .
szemmel az udvarral ko . . .
ban akar lenni a liberá . . .
ságban a főpátsággal . . .
mondhatjuk azt, hogy . . .
kapkodó manővereivel . . .
fontosabb célt szolgál . . .
előbb kormányra jusson . . .
Es az kétségteleni . . .
den parlamentben, hogy . . .
alakulás, amelyre válsá . . .
a kormányzás gyeplői . . .
hessen.

S e tekintetben me . . .
donyi Albert és párta . . .
lamenti csatákban is . . .
mindig a kellő méltány . . .
egy természetes közép . . .

A „BÁCSIK

Találk

Találkostonk . . .
Pedig vártam, . . .
Egy pillantást sz . . .
Egy biztató, é . . .

Meg se láttál . . .
S te átúztál m . . .
Rád néztem s te . . .
Mintha nem is . . .

Elhaladtam mellet . . .
Remegett e boh . . .
Fájca dobbant me . . .
— S a te szem . . .

Kerülj hát! . . .
Rám se nézz — . . .
Ki érdemes volna . . .
Meg is lássák . . .

EGY KÍNSZERZ

— Fogas

Hát biz' engem — ja . . .
fogam, de nagyon. Majdu . . .